

BEZPŁATNE

www.mm-gazeta.de

www.facebook.com/mmgazeta

CZASOPISMO POLONIJNE DLA CIEBIE

MOJEMIasto

nr 02 (53) marzec/kwiecień 2016

D W U M I E S I Ę C Z N I K

for: Andrzej Hrechorowicz (prezydent.pl)

Za krzewienie polskości

więcej na str. 5

**CODZIENNE PRZEJAZDY
NIEMCY - HOLANDIA**

tel. +48 77 4313 440

tel. +31 633 644 133

tel. +48 604 225 821

tel. +49 160 623 5514

e-mail: biuro@juzwa.pl

JUZWA

Rezerwacja i bilety on-line na www.juzwa.pl od lutego 2015!

W SAMOCHODACH

DODAJ DO NAS

Polski sklep w centrum Monachium

Oferujemy:

- Duży wybór polskich produktów
- Świeże wędliny
- Słodycze i ciasta
- Napoje i alkohole
- Pierogi i gotówki domowej roboty
- Najlepsze ceny

Zapraszamy na świąteczne zakupy

.....
Wszystkim naszym drogim Klientom
oraz redakcji i czytelnikom *Mojego Miasta*
życzymy zdrowych i radosnych
Świąt Wielkanocnych !!!

Zapraszamy:

wt.-pt. 10:00 - 13:00
15:00 - 20:00
sob. 10:00 - 16:00

Heßstraße 58, 80798 München

Tel. 089/23 05 04 07
Handy: 01575 393 67 44
Email: sklep@polonika.info

U 2 minuty od stacji
„Theresienstrasse” linii U2

www.polonika.info

www.facebook.com/polonika.polskisklep

Schlesische Hütte
polska restauracja w Monachium

*to doskonałe miejsce dla miłośników kuchni polskiej, to idealne miejsce
na spotkanie z przyjaciółmi, spotkanie biznesowe
lub po prostu pyszną posiłek po pracy.*

wtorek - piątek 17.00 - 22.00
oraz w porze obiadowej 11.30 - 14.00
sobota 14.00 - 23.00
niedziela 13.00 - 21.00

Truderinger Str. 40
81677 München
Kontakt: +49 89 916728
info@slaskachata.de

Serdecznie zapraszamy!

SPIS TREŚCI

od redakcji

Drodzy Czytelnicy!

Moje Miasto

- Czy tradycja jest zagrożona? Kinga Migacz 4
Polskie Parafie Katolickie 4
Za krzewienie polskości 5
Polka w Monachium Wielkanoc w Niemczech Dominika Rotthaler 6
Miasto Dzieci Wulkan na każdą pogodę Agnieszka Spiżewska 7
Felieton - Big-beat z Matką Boską w kłapie Bogdan Żurek 8
Felieton - Listy z Berdyczowa Aż wierzyć trudno... Krzysztof Dobrecki 8
Żyj z klasą Wśród weneckich masek Aldona Likus-Cannon 9
Historia Najśłodszy narkotyk - cukier Jolanta Helena Stranzenbach 10
Polsko-niemieckie pojednanie
Nowa ewangelizacja ks. dr hab. Jerzy Grześkowiak 11
Bal karnawałowy 2016 Wspomnienie PRL-u Katarzyna Kozak 12
Wirtualna emigracja Sylwia Cieplak 13
Ojciec Jan Góra - duszpasterz niepokorny(ch) Jolanta Łada-Zielke 14
Wrocław - Europejska Stolica Kultury 2016 Justyna Weber 15
Polskie ślady w Monachium Dalekowzroczne wizjonerstwo
krótkowzrocznego malarza Marek Prorok 16

Poradnik

- Długi to nie koniec świata Niewypłacalność Maciej Pazur 18
Szkolenie Biznes w Niemczech 20
Gdzie są najdroższe mieszkania? 21
Nowość wydawnicza Pracownicy RWP 22
3 miesiące bez świadczeń socjalnych
dla obcokrajowców 24
Głębia ostrości pod kontrolą Anna Duda 26
Plany urlopów letnich Dominika Hilger 28-29
Pomiędzy pustynią a morzem
Magiczny Marakesz Sebastian Wieczorek 30-31
Łamliwość naczyń krwionośnych
cz.I lek. stom. Marian Znorowski 34-35
W góry Brunnstein Mirosław Jęczyła 36
Jedź z apetytem (Nie)Siłuj się z wiosną! Ewa Duszkiewicz 39

Aktualności

- Daria Nadolska 40
Kącik Muzyczny Bosonoga Diva... Agnieszka Hekiert 40
Co, gdzie, kiedy? 41
Dzień otwarty SPK 41
Przygody Karolka i kotki Heleny,
czyli „Carmina Burana” dla dzieci Jolanta Łada-Zielke 42
Spotkanie z pisarzem
Wywiad z Remigiuszem Mrozem Małgorzata Gąsiorowska 43
Nie dla palaczy 45

„Samochwała w kącie stała...” – ten piękny wierszyk Jana Brzechwy uczy już od dziecka wstrzemięźliwości. Nie możemy się jednak powstrzymać i pochwalimy się, że dwoje członków naszej redakcji – Magdalena Felchnerowska i Bogdan Żurek – zostało uhonorowanych wysokimi odznaczeniami państwowymi. Za krzewienie polskości i tradycji narodowych, z rąk samego Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy, order i krzyże zasługi otrzymali też inni przedstawiciele Polonii. Poświęcamy temu niecodziennemu wydarzeniu okładkę i całą stronę wewnątrz numeru.

Jeżeli już gramy w tej tonacji, chwalmy się dalej, a jest czym, bo numer, który oddajemy do Państwa rąk, to prawdziwa perełka, zaskakuje on na każdej stronie.

Karnawał żegnamy weneckimi maskami i balem monachijskich studentów z PRL-em w tle. Rozkładamy na czynniki pierwsze portale społecznościowe, zastanawiając się, czy to najpopularniejsze narzędzie komunikacji, czy też ekshibicjonizm. Milusińskich obdarowujemy stałą ich stroną „Miasto Dzieci”, z erupcją własnoręcznie wykonanego wulkanu, a także przedstawiamy niemieckie wydawnictwo specjalizujące się w publikacjach przybliżających najmłodszym muzykę klasyczną. Są dwa wywiady. Pierwszy, z prezydentem Wrocławia – Europejskiej Stolicy Kultury 2016. W drugim zaś powieje Mrozem. Bez obawy – chodzi o Remigiusza Mroza, skromnego doktora prawa pisałego rozchwytywane kryminały i powieści sensacyjne. Przypominamy 50-lecie przełomowego listu biskupów polskich do niemieckich oraz wspominamy uwielbianego przez młodzież śp. ojca Jana Górę, autora powiedzenia „Módlmy się za dziewczyny, aby były piękne”. Jak o Górze, to i „W góry” – z radami zdobywcy Elbrusa i Kilimandżaro, a dla leniuszków spacer po Monachium śladami Matejki. To nie wszystko. Polecamy fascynujący artykuł o cukrze – najśłodszym narkotyku, a w nim wyjaśnienie, jak to się stało, że z eksportera staliśmy się tegoż cukru importerem. Jest też Poradnik z bezcennymi radami naszych ekspertów, także od wiosennego menu, które – jak się okazuje – ma ogromny wpływ na nasze samopoczucie.

Rekomendując na zakończenie dwa teksty o wielkonoctnych zwyczajach w Polsce i Niemczech, życzymy Państwu Wesołych Świąt, smacznego jajka, a tym, którzy jadą do kraju, także mokrego dyngusa, gdyż tu tradycji tej nie ma.

Redakcja czasopisma **Moje Miasto**

JESTEŚMY NA

facebooku

Czy tradycja jest zagrożona?

Jak zwykle co roku przygotowujemy się do Świąt Wielkanocnych, jedni świąteczne zakupy robią kilka dni przed świętami, inni wpadają do sklepów i robią zakupy w ostatniej chwili. Jak twierdzi mieszkający od urodzenia w Pieninach pan Jan Majerczak, tych ludzi łączy tylko jedna rzecz – brak tradycji!

U nas grzechem było kupowanie jedzenia świątecznego w sklepie, wszystko musiało być domowe, robione z sercem – twierdzi pan Jan. Każdy z domowników do świąt przygotowywał się już dwa tygodnie wcześniej. Kobiety gotowały przeróżne potrawy. W moim domu zaraz po Niedzieli Palmowej pieczono wielkie baby z rodzynkami, orzechami, były one podstawą obfitości świąt. Moja matka zawsze twierdziła, że oprócz wielkanocnej babki równie ważny jest miodownik. Chłopy zawsze robili chrzan i żur chrzanowy. Z ostrością chrzanu wielkanocnego bywało różnie. Jadaliśmy chrzan przygotowany na wiele sposobów, który nie tylko

w nosie kręcił i lży wyciskał, ale też miał bardzo delikatny smak. Dzieci malowały pisanki na różne sposoby. Bardzo popularne były odbarwiane w wywarze z cebuli czerwonej i złotej, ubierane w haftowane kubraczki czy malowane farbami. Wszystkie te przysmaki święciliśmy wraz z pieczonym barankiem, serem (oscypkiem, buncem), mięsem, winem, w Wielką Sobotę o godz. 13.00 na moście Szczawnickim. Bóg dał, że chociaż ta tradycja do dziś pozostała w wielu domach. Jedzenie, które znajdowało się w koszyku, nie było ułożone przypadkowo, zawsze dbaliśmy, by były własnoręcznie robione pisanki. Sól czy chleb leżały na wierzchu koszyka, gdyż były

one symbolem życia i Zmartwychwstania Chrystusa. Najważniejsze dla nas również były obrzędy męki pańskiej, kiedy to kobiety stroiły groby Jezusa w kościołach, a my braliśmy udział w drogach krzyżowych i ceremoniach wielkopiątkowych. Czuwanie przy grobie Jezusa w naszym kościele było oczywiste. Każdy z nas miał ustaloną porę czuwania. W Niedzielę Wielkanocną uczestniczyliśmy w strojach regionalnych we mszy świątecznej, a później spożywalimy święconkę z całą rodziną. Zawsze było gwarno i radośnie, jednak najlepszy był lany poniedziałek, kiedy to wraz z moim bratem i kuzynami oblewaliśmy wodą wszystkie panienki w okolicy. Tradycje z mojego domu przekazałam własnym dzieciom. W tym roku urządzamy święta wszyscy razem tu w Pieninach i obiecuje wam, że kupionej babki nie będzie!

Kinga Migacz

POLSKIE PARAFIE KATOLICKIE

MONACHIUM

Heßstraße 26, 80799 München
Tel.: 089/273 22 00

Msze św.:

- 8:45 – kaplica Misji (Heßstr. 24) – z wyjątkiem ferii szkolnych w Bawarii
- 10:00 – kaplica Misji (Heßstr. 24) – Msza święta z udziałem dzieci
- 10:00 – kaplica św. Jana Nepomucena (Ludwigsfeld)
- 11:00 – kościół św. Moniki (Max-Kolmsperger-Str. 7, Neuperlach) – Msza święta dla dzieci z rodzicami
- 12:00 – kościół św. Józefa (Josephsplatz)
- 12:15 – kościół św. Moniki (Max-Kolmsperger-Str. 7, Neuperlach)
- 18:30 – kościół MB Królowej Pokoju (Werinherstr. 50) – Msza święta z udziałem młodzieży

LANDSHUT

Msze św.:

LANDSHUT – kościół św. Piotra i Pawła, Niedermayerstr. 25

- w niedziele – 11:30
- środy – 18:00
- pierwsze piątki miesiąca – 18:00

FREISING – kościół św. Piotra i Pawła
Ignaz-Günther-Straße 6, 85356 Freising

■ w niedziele – 16:30

AUGSBURG

Biuro: Thommstr. 24 B, 86153 Augsburg
tel. 08 21/3 07 49, fax 08 21/3 07 22

Msze św.:

- AUGSBURG – kościół św. Alberta Dr. Schmelzing-Str. 60
- w niedziele i święta – 10:30
- środa i piątek – 18:30

ROSENHEIM

Msze św.:

ROSENHEIM – St. Michael, Westerndorferstr. 43

- w niedziele i święta kościelne – 10:30

Kaplica w Centrum Misji, Heilig-Geist-Str. 46

- od wtorku do piątku – 18:00

TRAUNSTEIN – St. Josef, Salinenstr. 2

- IV sobota miesiąca – 17:00

TRAUNREUT – Zum Heiligsten Erlöser
Rathausplatz 1a

- I niedziela miesiąca – 17:00

FREILASSING – St. Rupert, Martin-Oberndorfer-Straße 2

- II niedziela miesiąca – 17:00

GERETSRIED – Heilige Familie, Johannisplatz 21

- III niedziela miesiąca – 16:00

WALDKRAIBURG – Christkönig, Karlsbader Str. 1

- II sobota miesiąca – 17:00

- IV niedziela miesiąca – 16:00

- Okazja do spowiedzi pół godziny przed Mszą św.

NORYMBERGA

ks. Stanisław Stenka CR
Arminiusstr. 21, 90402 Nürnberg, Tel.

0911/473355

Fax 0911/3475749

Msze św.:

- w niedziele – 09:00 (Boże Narodzenie, Wielkanoc – 10:15) kościół św. Willibalda, Zengerstr. 12, 90471 Nürnberg (metro Bauernfeindstrasse)
- w niedziele – 12:00 kościół św. Józefa Gießereistr. 2, 90489 Nürnberg
- Lichtenau koło Ansbachu
- II niedziela miesiąca – 16:00

INGOLSTADT

ks. Ryszard Kazimierzczak
Gaimersheimerstr. 32, 85057 Ingolstadt

tel.: 0841 84845

Msze św.:

- Heilig-Geist-Kirche, Spitalstr. 4
- w niedziele – 10:00
- w dni powszednie 18:00
- Gmina Weissenburg Kościół – Willibald-Kirche
- II i IV niedziela miesiąca – 12:45

STUTTGART

ks. Roman Michalec
Zuckerbergstr. 9, 70378 Stuttgart

tel.: 0711 564184

Msze św.:

STUTTGART – kościół św. Tomasza, Falchstr. 9, 70378 Stuttgart

- w niedziele i święta – 10:30
- środy – 18:30,
- pierwszy piątek miesiąca – 18:30

BÖBLINGEN – kościół św. Maryi, Berliner Str. 14
71034 Böblingen

- w niedziele i święta – 12:30
- pierwszy czwartek miesiąca – 18:30

TÜBINGEN – kościół św. Pawła, Karl-Adam-Str. 3
72076 Tübingen

- w niedziele i święta – 15:00

BALINGEN – kościół św. Ducha,
Heilig-Geist-Kirchplatz 3, 74336 Balingen

- I sobota i III niedziela miesiąca – 16:00

LUDWIGSBURG

ks. Eugeniusz Bartnik
Moldaust. 20, 71638 Ludwigsburg, tel. (07141)

893369

Msze św.:

- Kościół st. Elizabeth, Moldaust. 20
- w czwartki – 19:00
- w piątki i soboty – 18:30
- niedziele – 10:15

HEILBRONN – NECKAGARTACH
kościół św. Michała, Liebermannstr. 18

- niedziele – 12:30

REGENSBURG

o. dr Józef Maziarz
Plattlinger Str. 6, 93055 Regensburg

tel.: 0941 79 44 78

Msze św.:

- kościół pw. Mater Dolorosa, Hoher Kreuz Weg 9
93055 Regensburg
- w niedziele i święta – 10:30

ZA KRZEWIENIE POLSKOŚCI

12 lutego 2016 r. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Andrzej Duda spotkał się w Konsulacie Generalnym RP w Monachium z reprezentantami Polonii Bawarii i Badenii-Wirtembergii.

Głowie państwa towarzyszyli najbliżsi współpracownicy, z ministrem Krzysztofem Szczerskim i szefem Biura Bezpieczeństwa Narodowego Pawłem Solochem na czele. Obecny był minister spraw zagranicznych Witold Waszczykowski i ambasador Jerzy Margański. Obowiązki gospodarza pełnił konsul generalny Andrzej Osiak.

Po krótkiej części oficjalnej, na którą złożyły się przemówienia i wręczenie odznaczeń, prezydent przeszedł do bezpośrednich rozmów. Bez nadętego protokołu, praktycznie każdy, kto chciał, mógł porozmawiać z Andrzejem Dudą, a nawet zrobić sobie z nim zdjęcie.

Spotkanie przebiegło w bardzo serdecznej, czasami wręcz rodzinnej atmosferze, na którą to niemały wpływ miała obecność kombatantów oraz najmłodszych – harcerzy z Polskiej Szkoły, tancerzy zespołu „Krakowiak” i piłkarskich juniorów z SV Polonia.

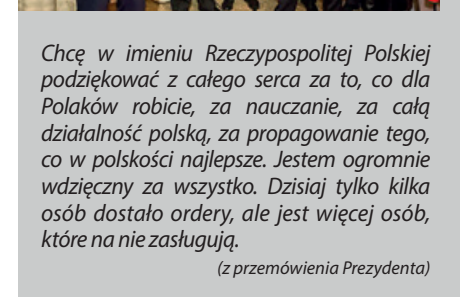
Postanowieniami Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Pana Andrzeja Dudy, za wybitne zasługi w działalności na rzecz środowiska polonijnego w Niemczech, za krzewienie polskiej kultury i tradycji narodowych, odznaczeni zostali:

Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski
Irmina Zembrzaska-Wysocka, Władysław Minkiewicz, Bogdan Żurek

Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski
Magdalena Felchnerowska

Złotym Krzyżem Zasługi

Maria Bezusko, Andrzej Halemba, Zofia Hojsak, Jolanta Jackiewicz, Aneta Lewandowska, Beata Modzelewska-Kowalewska, Jolanta Sularz, Monika Zielińska.

Dominika ROTTHALER

POLKA
W MONACHIUM

Wielkanoc w Niemczech

Krótki przewodnik
po zwyczajach
wokół niemieckiej Wielkanocy

Polacy mieszkający w Niemczech często wracają na okres Świąt Bożego Narodzenia do kraju. Znaczna część z nas chce podzielić się z polską rodziną opłatkiem, posmakować karpia w galarecie czy pójść na pasterkę. W Wielkanoc jednak sporo rodaków zostaje w Niemczech i właśnie tutaj spędza czas z najbliższymi. Jeśli i Wy należycie to tej właśnie grupy osób, pozwólcie przedstawić sobie krótki przewodnik po świętach wielkanocnych w Niemczech.

Palmy wielkanocne

Dla religijnego Polaka święcenie palm w niedzielę palmową jest tak oczywiste jak ułożenie sianka pod białym obrusem wigilijnym. W Niemczech jednak ta tradycja jest znana i pielęgnowana wyłącznie na południu, przede wszystkim w Bawarii. Co ciekawe, palemek raczej się nie kupuje, a robi wyłącznie samemu. Nie ma kumoszek sprzedających pod kościołem barwne patyczki, są za to warsztaty i spotkania (np. w parafiach), podczas których można własnoręcznie sporządzić palmę.

Nie jest to trudne, bo tutejsze palmy składają się prawie wyłącznie z kilku gałązek zielonego bukszpanu oraz patyczków bazi wierzbowych. Taką palmę można dodatkowo udekorować wstążkami, kokardkami, bibułą czy kolorową taśmą. Widziałam też takie, na których zawieszono ozdobione pisanki. Większość z nich jest raczej skromna i nie konkuruje ze sobą o tytuł najpiękniejszej, najbardziej kolorowej czy najdłuższej. Dzieciom zostawia się

swobodę działania, bo to jednak one – z lekką pomocą dorosłych – najczęściej tworzą swoje palemki.

Koszyczek wielkanocny (Osternest)

Własnoręczne przygotowanie koszyczka wielkanocnego zdecydowanie należy do tutejszej tradycji. Wykonywane w przedszkolach lub w domu stanowią ładną dekorację przedświąteczną i są okazją do popisania się kreatywnością. Do środka trafiają jajka z czekolady lub pokolorowane wydumuszki. Dno koszyczka często wyściełane jest rzeżuchą.

Wielkanocne wypieki

Typowe dla tego okresu są rozmaite wypieki z ciasta drożdżowego, niekiedy z dodatkiem rodzynek. Wypieki najczęściej przybierają formę króliczka, kurczaka lub baranka. Popularne są również ciasta

typu chałka. Niemcy uwielbiają smarować je masłem i zjadać w dużej ilości do kawy. Rzadko spotyka się makowce czy popularne w Polsce mazurki. Niektóre z pieczonych na Wielkanoc ciasteczek przypominają swoją formą i dekoracją jajko.

Króliczek wielkanocny

Ta figura ma znaczny związek z kolejnym punktem, który w naszym przewodniku występuje. Warto jednak jeszcze dodać, że króliczek wielkanocny, taki jest niemiecki zwyczaj, przynosi dzieciom prezenty. Niektóre rodziny starają się zachować umiar w obdarowywaniu dzieci, inne szaleją na skalę podobną do tej w Boże Narodzenie. Mimo że w mojej rodzinie nie kultywuje się tego zwyczaju, to moi synkowie niekiedy dostają upominki od naszych przyjaciół lub bliskich znajomych – zawsze z informacją, że podrzucił im je króliczek wielkanocny.

Szukanie jajek

Dla moich dzieci to punkt kulminacyjny Wielkanocy! W przedszkolu, do którego chodzą moje dzieci, w okresie świątecznym pojawiło się wiele książek w kąciku czytelniczym właśnie o króliczkach, które pilnie pracują, kręcąc masę czekoladową lub dekorując słodkie pisanki, aby zdążyć w niedzielę wielkanocną pochować jajeczka przed dziećmi. Jaka to frajda dla najmłodszych – wielkie poszukiwanie jajek ukrytych gdzieś w mieszkaniu, a najlepiej w ogrodzie lub w parku. No a jeszcze większą przyjemnością jest odpakowywanie kolorowych sreberek i zjadanie ich zawartości.

Mimo że wymienione tu świeckie tradycje wielkanocne niekiedy różnią się od polskich zwyczajów, w obu krajach jest to czas poświęcony na refleksję, rodzinę i radość z okazji zbliżającej się wiosny. Bez względu na to, gdzie spędzicie zbliżającą się Wielkanoc, życzę Wam wielu radości i słońca w te świąteczne dni!

Więcej informacji o kulturze niemieckiej z polskiej perspektywy oraz ciekawych wskazówek, m.in. gdzie spędzić z dzieckiem czas w Monachium, znajdziecie na blogu POLKA W MONACHIUM:

www.polkawmonachium.blogspot.com

WULKAN na każdą pogodę

„Komu, komu wulkan do domu?” – tak mogłaby brzmieć idealna reklama naszego marcowego eksperymentu. Możecie go przeprowadzić w domu lub na dworze. W końcu „w marcu jak w garncu”. Przy odrobinie szczęścia będziecie mieć wulkan w śniegu, w piasku lub gdziekolwiek zapragniecie.

Wulkany istnieją na całym świecie, w każdej strefie klimatycznej i na każdej wysokości nad poziomem morza. Można je spotkać również na dnie oceanów. Ich aktywność fascynuje wszystkie dzieci. Wcześniej czy później każde dziecko przechodzi „fazę wulkaniczną” i zadaje mnóstwo pytań. Jesteście przygotowani?

Tymczasem przeprowadzimy jeden z ulubionych eksperymentów małych badaczy Little Lab: spektakularny wulkan chemiczny.

SKŁADNIKI WULKANU

- Kwas cytrynowy (my używamy kwasu w proszku, ale możecie wziąć również ocet)
- Soda kalcynowana (znajdziecie ją w drogeriach pod nazwą Waschsoda)
- Płyn do naczyń (najlepiej działa koncentrat)
- Farby w kolorze lawy (my używamy farb spożywczych w płynie)

JAK TO ZROBIĆ

Lawa: w jednym naczyniu rozpuścić w wodzie kwas cytrynowy i płyn do naczyń. W drugim przygotujcie roztwór sody i dodajcie farby.

Krater: tutaj macie absolutną dowolność w doborze materiału. My robiliśmy już wulkany z pappmaché malowanego farbą

w sprayu, ze śniegu, z piasku i z siana. Gdy będziecie projektować krater, pamiętajcie o włożeniu pojemnika na lawę! Może to być np. wysoka szklanka lub plastikowy kubek.

Kiedy wulkan jest już gotowy, wlejcie oba składniki lawy do środka. My najbardziej lubimy wlewać je jednocześnie. Buuuuuuum!

JAK TO DZIAŁA

Soda kalcynowana to węglan sodu: Na_2CO_3 . Pod wpływem jakiegokolwiek kwasu wydziela się z niej dwutlenek węgla CO_2 . Pewnie byście tego nie zauważyli, gdyby nie płyn do naczyń. Wyłapuje on dwutlenek węgla i zamyka go w bąbelki tworzące gęstą pianę. Reakcja węglanu sodu z kwasem zachodzi bardzo szybko i wylewająca się gwałtownie kolorowa piana wygląda prawie jak wybuch wulkanu.

Śledźcie Little Lab – Wissenschaft fuer Kinder na Facebooku. Znajdziecie tam wiele fascynujących eksperymentów dla dzieci. Wspólne eksperymentowanie to świetna rozrywka dla całej rodziny.

WESOŁEGO EKSPERYMENTOWANIA!

Agnieszka Spiżewska z Little Lab

Little Lab
Naturwissenschaften für Kinder

Agnieszka Spiżewska

– założycielka Little Lab, w ramach którego popularyzuje naukę wśród dzieci. Prowadzi warsztaty, interaktywne wystawy i pokazy popularnonaukowe. Mama 7-letniego biegacza i 4-letniej zbieraczki okruszków.

Osobowość: zwariowany kujon.
Tryb myślowy: 100 okienek przeglądarki otwartych jednocześnie.
Chroniczne choroby: uśmiech, kreatywność.
Hobby: myślenie, zadziwianie.
Niespełniona miłość: chemia.

Bogdan Żurek

Big-beat z Matką Boską w klapie

Z pamięcią niby wszystko w porządku, nie zapominam jeszcze ważniejszych dat, takich jak urodziny żony czy wnuczki, albo rocznicy ślubu. Choć prawdę mówiąc, z tą ostatnią poszedłem przed laty na łatwiznę „wydając się za męża” 17 lipca... w swoje imieniny i urodziny. Trudno więc zapomnieć.

W przekonaniu o niezawodności swej pamięci za kaczkę dziennikarską uznałem więc informację, z której wynikało, że mój ulubiony zespół rockowy Rolling Stones, a raczej jego członkowie, mają w sumie aż 286 lat. Dla świętego spokoju wygooglowałem jednak chłopaków i oczy mi w słup stanęły, gdyż ci prawie moi rówieśnicy okazali się poważnymi panami, żeby nie powiedzieć: dziadkami: Mick Jagger –72, Keith Richards – 72, Ron Wood – 68 i Charlie Watts – 74 lata! W tym to wieku – po ponad 50 latach na scenie – zrobili właśnie kolejną trasę, tym razem po Ameryce Południowej. Rewelacyjna jest ta ich kondycja! – pomyślałem.

Na taką wieść krew żwawiej mi w żyłach popłynęła, tym bardziej, że jestem od nich parę lat młodszy. Wróciły wspomnienia szalonych lat 60-tych, dziewcząt w mini-mini i oczywiście Rolling Stonesów odtwarzanych z płyt pocztówkowych na gramofonie marki Bambino. Doskonale znane do dziś „Satisfaction” i „Jumpin’ Jack Flash” królowały na prywatkach, a o wybujałe marzenia dbały załatwujące karbidem jabłczki, czyli wina marki „Wino”. Niestety, były to marzenia ściętej głowy. Większość z nas pragnęła bowiem choć raz live wysłuchać The Rolling

Stones, gdy w ówczesnej rzeczywistości bardziej realna była noc w objęciach radzieckiej kosmonautki Walentyny Tiersz-kowej.

Pozostawały więc koncerty polskich zespołów big beatowych (Big-beat, ang.: mocne uderzenie), które – inspirowane przenikającą przez żelazną kurtynę modą – powstawały jak grzyby po deszczu. Jeden z pierwszych, Niebiesko-Czarni, rzucił hasło „Polska młodzież śpiewa polskie piosenki”. Hasło, ochocho – jako swoje – podchwyciły komunistyczne władze, „podłączające się” w ten sposób do beatowego nurtu. A od władzy ludowej zależała egzystencja wielu wykonawców (gdzie wystąpi i za ile, kiedy nagra płytę i w jakim nakładzie, czy wyjedzie na zagraniczne tournée i dokąd). Stąd był już tylko krok do składania artystom propozycji nie do odrzucenia, jak udział w akademii „ku czci” czy festynie „z okazji”. Również pół wieku temu sam byłem świadkiem wykorzystania big-beatu do walki z Kościołem.

Był rok 1966. Mieszkaliśmy na Warmii, miałem 17 lat i dosiadałem cudu ówczesnej techniki, motocykla SHL. Zbliżało się „Millenium Chrztu Polski” – tak brzmiała nazwa kościelna, bo w wydaniu komunistycznym „chrztu”

nie było i obchodzono „1000-lecie Państwa Polskiego”. Po kraju – od parafii do parafii – wędrowała kopia obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej, którą to peregrynację próbowano zakłócić wszelkimi sposobami. Gdy obraz zbliżał się do Sanktuarium Maryjnego w Świętej Lipce na Warmii, wokół tej miejscowości stworzono „kordon sanitarny”, mający za zadanie niedopuszczenie wiernych do uroczystego powitania obrazu. W szczególności chodziło o odciągnięcie od tego wydarzenia młodzieży. Zatrudniono w tym celu najlepsze polskie zespoły big beatowe, które występowały w każdej prawie okolicznej dziurze, grając w parkach i na łąkach, na prowizorycznych zbitych z desek scenach. Sam do Świętej Lipki nie dojechałem. Nie z powodu tych koncertów, ale milicjantów, którzy zabrali mi dowód rejestracyjny za... brak zapasowej żarówki. Nie byłem jedyny. Pod byle pozorem zawracano bowiem pełne pielgrzymów autobusy.

Wykorzystanie zespołów beatowych było jakby próbą generalną dla działań zakłócających centralne obchody Millenium Chrztu Polski w Częstochowie. Tam zaplanowano nawet występ najsławniejszych wtedy na świecie Beatlesów. Nie liczyły się koszty, a rozmowy były dalece zaawansowane. Zrezygnowano praktycznie w ostatniej chwili, dochodząc do wniosku, że tłum składający się z wiernych i bigbitowców może stanowić bardzo niebezpieczną mieszankę, niekoniecznie życzliwą dla władzy. Szkoda, bo może z odzyskaniem niepodległości nie musielibyśmy czekać na „Solidarność”.

Tegoroczne obchody 1050 rocznicy Chrztu Polski odbędą się w dniach 14–16 kwietnia w Gnieźnie i Poznaniu i będą miały charakter Państwowo-Kościelny. Blokad policyjnych i atrakcji odciągających młodzież nie przewidziano.

Listy z Berdyczowa

Krzysztof Dobrecki

Coś się zmienia.

Jeden z drugim durniem przez trzydzieści lat rozważali, czy płk Kukliński to „zdrajca”, czy „bohater”. Dziś pułkownik Kukliński jest generałem. Jakoś prostują się podstawy, prostują się postawy.

Coś się zmienia...

Wybacz, Bogdan, (tak zwracam się do redaktora i współsąsiada na felietonowej stronie, Bogdana Żurka) ale muszę powiedzieć o tym, że prezydent RP wręczył Ci w Monachium jakże należny Ci Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski. Bardzo się cieszę.

Coś się zmienia.

Wśród weneckich masek

W tym roku udało nam się załapać na cztery ostatnie dni karnawału w Wenecji. Pogoda wprowadziła nie za bardzo dopisała i mimo iż była bardziej kapryśna niż księżniczka na ziarnku grochu, nikomu to nie przeszkadzało. Jednego dnia świeciło słońce, udając, że jest wiosna, i wszyscy ścigali zimowe płaszcze, a drugiego padał deszcz i walił grad, a w ruch szły parasole i peleryny. Nic jednak nie było w stanie powstrzymać ludzi od zabawy i zatrzymać w domu czy hotelach. Wszyscy chcieli się bawić i uczestniczyć w imprezie.

Każde włoskie miasto ma swoją tradycję. W jednych bawiono się, tocząc bitwy na pomarańcze, w innych obсыpywano się konfetti. Przez większość z nich, przy akompaniamencie muzyki, tańcząc, przemierzały się spektakularne korowody pełne bajkowych postaci, imponujących zamków i warowni.

Jednak do najbardziej teatralnych i wyjątkowych należy karnawał w Wenecji. Ma unikalny charakter i jest jedyny w swoim rodzaju. Aby to zrozumieć, trzeba samemu to przeżyć, wtopić się w tłum i na parę dni, a choćby i godzin, przenieść w inną epokę z całym jej przepychem i urokiem.

Na okres karnawału weneckie sklepiki, zgodnie z tradycją, przypominają sklepiki z osiemnastego wieku, oferują maski, maseczki, stroje, kryształowe wyroby i rzemieślnicze arcydzieła jak z dawnych czasów.

Tak samo było tym razem. Pomimo deszczu, który siąpił raz mocniej, raz słabiej i wcale nie miał zamiaru przestać, wszyscy się bawili. Okryci kolorowymi pelerynami i z maseczkami na twarzy przemierzali wąskie uliczki, odwiedzali galerie, oglądali przedstawienia.

Plac św. Marka wypełniony był po brzegi. Wśród turystów przeważali Japończycy i Chińczycy z ogromnymi maskami. Nie przepuścili żadnej weneckiej księżniczki, hrabianki czy markizy, które w obecności wytwornych dożów z wdziękiem pozowały do zdjęć. Gdy tylko na sekundę przestawały mrugać flesze, mieszkanki delikatnym gestem zapraszały, aby się z nimi fotografować. Nasza córeczka w czerwonej pelerynie i maseczce na twarzy biegła od jednej do drugiej pary, wdzięcznie pozując do zdjęć.

Nastrój i atmosfera weneckiego karnawału była wyjątkowa i niepowtarzalna. Elegancja strojów i szykowność weneckiej arystokracji przeniosła nas w osiemnasty wiek. Patoś odświętności udzielił się wszystkim. Uprzejmość Wenecjan, którym nie przeszkadzała ani deszczowa pogoda, ani chłód – oraz dyskretnie stojący za kolumnami policjanci w niebieskich mundurach – zachęcała do zabawy. Wśród barwnych korowodów, teatralnych przedstawień i maskowych parad panowała radość i euforia.

A. Likus Cannon

Żyj z klasą

Świat jest teatrem, aktorami ludzie, którzy kolejno wchodzi i znikają.

(William Szekspir)

Nie sposób było oderwać oczu od markiz i hrabianek w eleganckich kreacjach z gracją przemierzających się pod kolumnami, więc gdy niespodziewanie jak spod ziemi wyrosli dwaj kłowni, jeden w żółtej, drugi w niebieskiej peruce, w żółtych kostiumach w ogromne różnokolorowe kropki, wszyscy przeżyli szok, nie pojmując, co się dzieje.

• To nie ten karnawał! – krzyknął ktoś z tłumu, a reszta zachichotała.

Kłowni chyba nie za bardzo znali włoski, lecz widząc ich miny, wcale nie było im do śmiechu. Pokręcili się chwilę roglądając wokoło i tak jak szybko się pojawili, tak równie prędko znikli.

No cóż, nawet w takim wydarzeniu jak karnawał trzeba wiedzieć, za kogo się przebrać, bo można wyjść na błąź, a że życie ostatnio nie szczędzi przedstawień i to różnego kalibru, trzeba uzbroić się więc w cierpliwość, bo, jak napisał Szekspir: „Świat jest teatrem, aktorami ludzie, którzy kolejno wchodzi i znikają”.

Aż wierzyć trudno...

Gdy w latach siedemdziesiątych miałem zaszczyt spotkać się z Cichociemnym, niewiele osób wiedziało o jego wojennych losach, a otrzymane wojenne odznaczenia trzymał jeszcze w skrytce w obcasie buta.

Dzisiaj w Polsce parlament nazwał bieżący rok rokiem pamięci o Cichociemnych. „Mój” Cichociemny mieszkał sobie skromnie w Koninie, pracował w geodezji. Jak dziś pamiętam Jego pseudonimy: „Nordyk”, „Norbert Wojewódzki”. Dowodził „Straganem”. Jego właśnie grupie udało się przejąć całą rakietę V2, która wylądowała w bagnisku i Niemcy nie mogli jej znaleźć. Potem ukrywał się i swoją przeszłość, bo kogo jak kogo, ale Cichociemnych komuniści rozwalali bez ociągania.

Dzisiaj w Polsce mamy
ROK PAMIĘCI
O CICHOCIEMNYPH

Najśłodszy narkotyk cukier

Przez wieki oznaką bogactwa, luksusu, darem bogów był związek, który ukrywa się w chemicznej formule $C_{12}H_{22}O_{11}$, czyli po prostu cukier. Już starożytni Egipcjanie i Hindusi potrafili z trzciny cukrowej go wytworzyć, a ponieważ w Europie stodzono potrawy miodem, syropem z winogron i suszonymi owocami, w XV w. zaczęto go sprowadzać z Bliskiego Wschodu i Karaibów. Dzisiaj ten sam cukier określany jest często mianem białej trucizny, bo wywołuje liczne choroby i działa na człowieka jak kokaina, gdyż uruchamia te same ośrodki nagrody w mózgu.

Naturalna viagra

Przez wieki tylko arystokracja mogła sobie pozwolić na korzystanie z cukru. Sprzedawano go w aptece jako środek leczniczy i afrodyzjak. Jego erotyczne walory docenione zostały już przez starożytnych Hinduśców, którzy umieścili przepis na ciasteczka ze słodkich ziemniaków, miodu i bardzo dużej ilości cukru w Kamasutrze. Uznawano, że ten, kto je regularnie spożywa, „ma tyle siły, że może spać z tysiącami kobiet, a one pod koniec aktu błagać będą o łaskę”. Słodkie kryształki były nie tylko naturalną viagrą, ale miały zwiększać płodność i vitalność. Lekarze zalecali je prawie na wszystkie choroby od niestrawności, chorób oczu, kaszlu, wilczej wargi, po zarazę. Sądzono nawet, że jest idealny do czyszczenia zębów.

Europa a cukier

Europejski boom na $C_{12}H_{22}O_{11}$ rozpoczął się pod koniec XVI w. Wówczas surowiec ten miał dla handlu światowego podobne znaczenie, jakie dziś ma ropa naftowa. Potentatami handlowymi byli początkowo Portugalczycy i Hiszpanie, z czasem po prymat sięgnęli Anglicy i Amerykanie, którzy m.in. na Kubie założyli „Guantanamo Sugar Company”. W połowie XVIII w., gdy tylko do Londynu importowano prawie 30 tys. ton cukru rocznie, produkt ten z luksusu zmieniać się zaczął w towar powszechnie dostępny. A wszystko dzięki niewolnictwu, w wyniku którego na plantacje trzciny cukrowej sprowadzono do pracy w ciągu 200 lat około 6 mln. Afrykanów.

Jolanta
Helena
Stranzenbach

Cukrownie produkowały nie tylko cukier, ale i karmę dla inwentarza oraz nawozy. Melasę, za pozwoleniem nadzoru akcyzowego, przerabiano na spirytus lub arak.

Cukier a sprawa polska

Pod koniec XIX wieku zaczął się w dziejach polskiego cukrownictwa okres wielkoprzemysłowy. Kolejne cukrownie pojawiały się jak przysłowiowe grzyby po deszczu. Wraz z nimi powstawały drogi, porty, sieć kolejowa, osiedla dla robotników i firmy produkujące maszyny parowe, kotły do gotowania w próżni, prasy hydrauliczne itp.

Prawdziwy rozkwit polskiego cukrownictwa nastąpił po drugiej wojnie światowej. PRL zajmowała trzecie miejsce w jego produkcji w Europie. Obecnie Polska spadła na miejsce ósme, gdyż w latach dziewięćdziesiątych (przy wsparciu lobbystów i za zgodą rodzimych polityków) międzynarodowe koncerny podzieliły między siebie polski rynek cukru, doprowadzając do upadłości firm. W rezultacie z 78 cukrowni działających w PRL-u pozostało 18, z czego 11 należy teraz do trzech niemieckich holdingów: Südzucker, Pfeifer & Langen i Nordzucker.

Jedyny pozostały na rynku polski producent – Krajowa Spółka Cukrowa – posiada 7 cukrowni i wytwarza 39% kwoty cukrowej, co oznacza 550 tysięcy ton limitu produkcji cukru. Dla porównania Niemcy mają limit w wysokości przeszło 3 milionów ton i, podobnie jak Francja, produkują więcej cukru niż spożywają. Tymczasem Polska, która ma wyjątkowo dobre warunki do uprawy buraków cukrowych, z eksportera cukru stała się jego importerem.

$C_{12}H_{22}O_{11}$ to wciąż bardzo wartościowy i opłacalny produkt. Największym potentatem w jego światowej produkcji (z trzciny cukrowej) jest Brazylia, która połowę z przeszło 33 mln ton przeznacza na wytwarzanie biopaliwa – bioetanolu. W XX wieku nastąpiła przemiana cukru z eliksiru życia i daru bogów w kulinarne panaceum dodawane praktycznie do wszystkich gotowych potraw goszczących na licznych stołach. To, co zawiera cukier, smakuje lepiej, więc i lepiej się sprzedaje. A co do szkodliwości... no cóż, używany z umiarem pewnie nikomu nie zaszkodzi i nie sprowadzi nikogo na złą drogę.

Polsko-niemieckie pojednanie

NOWA EWANGELIZACJA

Jesienią ubiegłego roku minęło 50 lat od pamiętnego listu biskupów polskich do niemieckich (18.11.1965), który przez znamienne słowa „Udzielamy wybaczenia i prosimy o nie” z jednej strony wywołał historyczny protest komunistycznych władz, z drugiej zaś otworzył drogę do dialogu i pojednania. Arcybiskup Alfons Nossol określił niedawno w wywiadzie ten list jako „heroiczny i do głębi chrześcijański”. W związku z tym jubileuszem miało miejsce w Polsce i w Niemczech wiele spotkań, konferencji, uroczystości, wystaw. Jednym z takich wydarzeń było międzynarodowe interdyscyplinarne i ekumeniczne sympozjum w Słubicach nad Odrą „Katolicyzm w Polsce i w Niemczech po Soborze Watykańskim II. Bilans i perspektywy” (3–5.12.2015). Zostało ono zorganizowane przez Niemiecko-Polski Instytut Badawczy w Collegium Polonicum w Słubicach (prof. dr hab. Aleksandra Chylewska-Toelle) w kooperacji z Instytutem Historii Europejskiej w Moguncji (dr Urszula Pękała) oraz z Duszpasterstwem Akademickim „Parakletos” w Słubicach (ks. Rafał Mocny). Wykłady i dyskusje poświęcone były przebytej dotąd drodze w polsko-niemieckich relacjach w obszarze kościelnym, a więc tak trudnościom i przeszkodom, jak i osiągnięciom i dalszym perspektywom. Ukazano, jak dokonuje się polsko-niemiecki transfer kulturowy w przestrzeni religijnej i jakie zadania ewangelizacyjne stoją przed Kościołem w Polsce i w Niemczech. Program był bardzo napięty – wygłoszono 25 referatów.

Ważnym elementem konferencji była również dyskusja panelowa poświęcona wyzwaniom współczesności, przed którymi stoi Kościół w Polsce i w Niemczech (uczestniczył w niej także biskup Mathias Heinrich z Berlina). Jako uczestnik sympozjum chciałbym zaakcentować wysoki poziom naukowej większości referatów, wymiar ekumeniczny, otwartość i szczerość w dyskusji, sprawną organizację i gościnność, serdeczną atmosferę podczas rozmów w kuluarach i przy wspólnych posiłkach oraz fakt, że stworzono także warunki

dla wspólnej modlitwy na porannych rociach i w ekumenicznych niesporach, zakończonych przyjaznym spotkaniem w gościnnym duszpasterstwie akademickim.

Dialog – trzeba zawsze rozmawiać

Sympozjum wykazało, że inicjatywa przebaczenia, z jaką wyszedł Episkopat Kościoła w Polsce, i wymiana listów z biskupami Niemiec były kamieniem milowym w procesie polsko-niemieckiego zbliżenia i pojednania. Bez niego nie doszłoby do zbliżenia i rozmów w obszarze politycznym. To historyczne wydarzenie jest po dzień dzisiejszy wzorem dla zwaśnionych grup społecznych czy narodów w Europie i na całym świecie, co zaakcentował niedawno sam papież Franciszek.

Pojednanie jest zawsze możliwe, zwłaszcza gdy dzieje się na fundamencie wiary w Boga, który jest Miłością i Miłosierdziem, a Jego Wcielony Syn naszym Pokojem i Pojednaniem. Celem pojednania jest „życie razem po konflikcie” – mimo poczucia winy z jednej strony i bolesnej świadomości doznanej niesprawiedliwości i krzywdy z drugiej. Warunkiem pojednania jest prawda. Pojednanie nie wyklucza pamięci o tym, czego się boleśnie doświadczyło. Jest odwrotnie – największą przeszkodą dla prawdziwego pojednania jest milczenie, wyparcie i zapomnienie zła, które się wydarzyło. Idzie przecież o wzajemne uznanie wyrządzonego i doznanego cierpienia. Pojednanie jest zatem procesem, który właściwie nigdy się nie kończy. Najnowsze antypolskie akcenty i agresywny język europejskich dziennikarzy i polityków przypominają dobitnie o podstawowej zasadzie, że dialog i pojednanie są możliwe tylko wtedy, gdy realizują się w duchu prawdy i zmierzają do prawdy. Kościół i wspólnoty religijne mają szczególny obowiązek, ale też wewnętrzną siłę i ogromną szansę, by pełnić rolę pośrednika pojednania w sytuacjach kryzysów politycznych.

ks. dr hab.
Jerzy
Grześkowiak

Gdybym chciał znaleźć wspólny mianownik, jakieś słowo-klucz dla całego sympozjum, to najbardziej odpowiednie wydaje się tu być pojęcie „dialog”. Bez otwarcia, wyjścia naprzeciw i gotowości do rozmowy nie ma spotkania i pojednania; bez tego nie ma również żadnej szansy przyszłości Kościoła i chrześcijaństwa w Europie. Kościół nie jest celem dla siebie samego, jakimś kręgiem zamkniętym w sobie i samo się uwielbiającym, czymś w rodzaju obwarowanej twierdzy obronnej wobec współczesnego „złego świata”. Kościół i jego struktury muszą stać się bardziej misyjne, otwarte na świat i jego problemy, a duszpasterstwo bardziej ekspansywne. W obliczu niebezpieczeństwa islamizacji Europy jako chrześcijaństwo stoimy przed ogromnym wyzwaniem i koniecznością nowej ewangelizacji w świecie i w kulturze, w których Transcendencja nie należy już w sposób oczywisty, jak dawniej, do codziennego życia. Kardynał Reinhard Marx jest wielkim realistą, gdy w najnowszej książce o Kościele dzisiaj („Kirche überlebt”) pisze: „*Wiek i autorytet jakiejś instytucji nie chronią jej przed upadkiem, ani nie wystarczą, by była źródłem odnowy. Jeśli ktoś chce na tym budować, to niech zabiega raczej o to, by Kościół zaliczono do dziedzictwa kultury światowej.*”

Iść do Źródła

Chrześcijaństwo współcześni muszą zatem zmobilizować wszystkie siły myślenia, serca i czynu, by odpowiedzieć na „znaki czasu”, zinterpretować je w duchu Ewangelii Jezusa Chrystusa i być Kościołem „dla człowieka i świata”. Konieczna jest przeto nowa orientacja – trzeba szukać nowych dróg ewangelizacji i duszpasterstwa. Oczywiście, że także Kościół w swym zewnętrznym kształcie potrzebuje nowych form. Chodzi o to, czego domagał się papież Jan XXIII tuż przed Soborem Watykańskim II – o „aggiornamento”, o „udziśnienie wiary”, co oczywiście bynajmniej nie oznacza ślepej akceptacji i dopasowania się do wszystkiego, co negatywne i złe w naszym świecie. W poszukiwaniu nowych dróg Kościoła i metod ewangelizacji ogromnie ważne są głęboka duchowość, życie sakramentalne i modlitwa, czyli wewnętrzna więź z Chrystusem. Krótko mówiąc: *Z powrotem do Źródła!* Na taką drogę zaprasza nas papież Franciszek: „*Za każdym razem, gdy usiłujemy powrócić do źródła i odzyskać na nowo pierwotną świeżość Ewangelii, wyłaniają się nowe drogi, kreatywne metody, inne formy wyrazu, mocne w wypowiedzi znaki i słowa, bogate w nowe znaczenia dla współczesnego świata. Faktycznie, każde autentyczne działanie misyjne jest zawsze 'nowe'.*”

Bal Karnawałowy

wspomnienie **PRL-u**

Polscy Studenci i Absolwenci w Monachium już po raz dwunasty zorganizowali Bal Karnawałowy, tym razem pod hasłem „Wspomnienie PRL-u”. Temat balu bardzo przypadł do gustu jego uczestnikom. Na sali przy kościele św. Gertrudy bawiło się prawie 90 osób, a chętnych było jeszcze więcej. Członkowie Rady Stowarzyszenia, którzy przygotowywali całą imprezę, mieli nie lada wyzwanie, by odtworzyć klimat tamtych lat, zaczynając od dekoracji, za którą, trzeba przyznać, wzięli się bardzo profesjonalnie.

Na całej sali wisiały plakaty z propagandowymi hasłami PRL-u, wywołujące w czasach współczesnych salwy śmiechu. W tle na telebimie leciał „Miś” i inne klasyki. Polska flaga w centralnym miejscu podkreślała znaczenie patriotyzmu. Salę zdobiły serpentyny, balony, no i oczywiście goździki. Hitem były kartki na pożądane towary, wyjęte niczym z dawnej epoki.

fot.A.Mitko

fot.A.Mitko

Jak co roku organizatorzy sami przygotowali poczęstunek w formie bufetu. Zgodnie z upodobaniami kulinarnymi z tamtych czasów nie mogło zabraknąć galarety, barszczu z uszkami, śledzików, sałatki jarzynowej, salcesonu i wielu innych tradycyjnych polskich potraw.

Już tradycyjnie Bal inaugurowany był polonezem. Potem królowała polska muzyka od lat 60-tych do 80-tych, ale nie zabrakło również zachodnich hitów. Dobry wódz jest podstawą i gwarancją dobrej zabawy. Przygotował taką listę przebojów, która porwała całą salę do tańca. Impreza trwała niemal do białego rana.

Temat tegorocznego balu zobowiązywał uczestników do odpowiedniego stroju. Casy PRL-u rozciągały się przez cztery dekady (1952–1989) co oznacza, że było

wielkie pole do popisu. Goście wykazali się niezwykłą pomysłowością w tej dziedzinie. Kobiety w klasycznych liniach A z lat 60-tych, geometrycznych wzorach, damskich garniturach – były też typowo hipisowskie stroje. Panowie w perukach „krótko z przodu, długo z tyłu”, no i oczywiście obowiązkowo bujne wasy, które specjalnie zapuszczali na bal. Pojawili się również mundurowi, polscy i radzieccy żołnierze, oraz... milicjant. Dominowały jednak najbarwniejsze szalone lata 80-te. Żeby docenić kreatywność uczestników, został zorganizowany konkurs na przodowników balu. Zwycięscy otrzymali pamiątkowe puchary, ale, jak sami stwierdzili, największym wyróżnieniem był dla nich wiwat tłumu i uścisk dłoni prezesa.

Dla młodych studentów była to mała lekcja historii, dla starszych absolwentów sentymentalna wycieczka do czasów, w których dorastali. Rada Stowarzyszenia w składzie: G. Łach, K. Kozak, K. Niewinowska, W. Planutis, D. Gąsior i M. Bartkowiak, która tygodniami pracowała nad tym wielkim przedsięwzięciem, według oceny balowiczów, wyrobiła 200% normy.

Katarzyna Kozak

Wirtualna emigracja

Sylvia Cieplak

Początki są najtrudniejsze... w każdej materii. Zmiany w jednych wywołują pozytywne emocje, a w innych strach i negatywne wizje. Odkąd mieszkam w Niemczech zastanawiam się, skąd zainteresowanie forami i grupami dyskusyjnymi w internecie. Co więcej, moją ciekawość wzbudziła ich dosyć duża liczebność i specyfikacje. Portale społecznościowe od kilkunastu lat są znane w Polsce i Europie. Skąd wynika zainteresowanie nimi? Czy jest to najpopularniejsze narzędzie komunikacji, czy też ekshibicjonizm i zjawisko negatywnie wpływające na grupę społeczną, jaką są Polacy na emigracji?

Siła forum

Postanowiłam dowiedzieć się o początkach forów internetowych na świecie. Pierwszy serwis hostingowy umożliwiający stworzenie własnego forum powstał w 1996 roku. Przez niespełna 20 lat ewoluowały, stając się coraz bardziej popularnymi i stwarzając możliwość każdej osobie, która chce podyskutować, skomentować lub uzyskać opinię na dany temat, stworzenia własnego, wirtualnego „ja”. Co to znaczy? Korzystając z forum internetowego musimy się na nim zarejestrować i aktywnie uczestniczyć w jego „życiu”. Możemy również być obserwatorami. Tych polonijnych naliczyłam w Niemczech kilka. Plusem bycia użytkownikiem forum internetowego jest łatwość wyszukiwania informacji oraz to, że posty są sklasyfikowane tematycznie, co ułatwia nam znalezienie potrzebnej informacji. O zalety i wady tego tworu internetowego zapytałam kilkudziesięciu Polaków zarejestrowanych na jednym z największych w Niemczech forów. Zdecydowana większość z nich przyznała, że zarejestrowali się, by mieć kontakt z innymi rodakami oraz by poznać nowe osoby. Poza tym forum w sieci jest kopalnią przydatnych na obczyźnie informacji i porad. Dlatego częściej trafiają tam osoby zaczynające mieszkać w Niemczech niż „zasiedziali” za granicą Rodacy.

Facebook nie taki straszny

Użytkownicy grup facebookowych zapytani, czemu się do nich zapisali i co im ta przynależność daje jednogłośnie odpowiedzieli, że chęć poznania nowych osób, rozmowy z Polakami, skłoniła ich do zapisania się do grupy. Poza tym według zapytanych istnieje jeszcze jedna płaszczyzna, a mianowicie pomoc. Polacy często pytają o poradę. Kwestie mieszkaniowe czy poszukiwanie pracy to według moich szacunków średnio co trzeci post na stronie grup polonijnych. Chyba że jest to strona wyłącznie poświęcona szeroko rozumianej pomocy, np. *Polacy pomogą (Polen helfen)*. Obecnie na portalu

społecznościowym Facebook niemal każde miasto i miasteczko niemieckie posiada swoją prężnie działającą polonijną grupę dyskusyjną. W 80% większych miast Bawarii na facebookowych dyskusjach spotykają się mamy. Oczywiście Polacy nie są jedyną nacją, która w ten sposób się komunikuje i zrzesza. Znacznie mniejszą liczbę wśród komunikatorów stanowią fora dyskusyjne.

Oko w oko czy nos w monitor

Ned Kock kierujący E-Collaboration Research Center na Temple University w Filadelfii uważa, że rozmowa w cztery oczy wymaga najmniej wysiłku i czasu. Jednak to wymiana zdań i informacji drogą elektroniczną zdominowała komunikację międzyludzką w XXI wieku. Dla wielu plusem formy komunikowania się poprzez e-mail, na portalach społecznościowych, w tym forach, jest anonimowość, która ułatwia nawiązywanie nowych znajomości. Z drugiej jednak strony wśród Polonii można zaobserwować zupełnie odwrotne zjawisko, mianowicie chęć pokazania się, pokazania swoich dotychczasowych osiągnięć, zdjęć i chęć zabierania głosu w dyskusjach. Prawdopodobnie

dzieje się tak, gdyż na obczyźnie większość Polaków zmienia swoją profesję lub obniża swój status społeczny. Zatem upublicznienie swojego „polskiego” życia zarówno zawodowego, jak i prywatnego, a także duża aktywność, dowartościowuje. Co więcej, Polacy niezwykle chętnie dzielą się w sieci, zarówno na grupach facebookowych, jak i forach polonijnych, swoją wiedzą na temat przepisów prawa oraz codziennego życia w Niemczech.

Forum kontra Facebook

Różnicą między forum a grupą społecznościową, np. na Facebooku, jest użytkownik. Pierwszy bardziej anonimowy, kryjący się pod nickiem, czyli nazwą użytkownika, oraz e-mailem, drugi zaś nieco bardziej wiarygodny, ze zdjęciem i informacjami o sobie. Należy jednak podkreślić, że istnieje niebezpieczeństwo istnienia fałszywych kont i podszywających się pod kogoś użytkowników.

Myszę, że każda osoba rozpoczynająca swoją przygodę na obczyźnie, powinna wyjść do ludzi. Choćby miało to oznaczać na początek zarejestrowanie się na forum internetowym swojego nowego miejsca zamieszkania lub zapisanie się do grupy dyskusyjnej. Są to kopalnie nie tylko wiedzy, porad jak żyć i zasymilować się w danym kraju, ale również świetna okazja na zawarcie nowych znajomości. Jedna refleksja pod koniec tego wywodu mi się nasuwa: Takie oto czasy mamy, że poznać ludzi i środowisko naszego „nowego domu” łatwiej czasem przez internet niż oko w oko.

1948 – 2015

Ojciec Jan Góra

– duszpasterz niepokorny(ch)

Potrafił rozmawiać. Pocieszał, ale nie pozwalał rozczulać się nad sobą. Nazywał rzeczy po imieniu, często dosadnie, ale nigdy nikogo nie dołował. Kiedy odszedł, na krótko przed Bożym Narodzeniem 2015 r., liczy się już tylko to, ilu ludziom pomógł oraz trzy wielkie dzieła, które pozostawił: Hermanice, Jamna i Lednica, gdzie symbolicznie przeprowadził ludzkość w obecną tysiąclecie.

„Najpierw przytulić, potem kopać” – tą metodą mobilizował ludzi. Nie wahał się używać wulgaryzmów podczas homilii, uważał, że w ten sposób lepiej dotrze do wiernych. Jego zachowanie i działalność wywoływały skrajne opinie, nawet wśród współbraci dominikanów. Krytykowano go za nadmierne ekspozowanie siebie i narzucanie własnego zdania. Inni podziwiali go za to, z jakim zaangażowaniem i energią realizuje kolejne projekty. Na hermanickiej łące, służącej jako pole namiotowe, stanęła ogromna wiata, gdzie niezależnie od pogody można było odprawiać nabożeństwa, organizować spotkania, wykłady i koncerty. Dom duszpasterski na Jamnej z zaniedbanego gospodarstwa wiejskiego stał się niemal ośrodkiem turystycznym. Wszystko dzięki staraniom ojca Jana i ludzi, którzy zapalili się do jego pomysłów.

Na lipcowe rekolekcje w Hermanicach składały się trzy tygodniowe sesje, jedna była poświęcona liturgii i modlitwie, druga kulturze, trzecia rodzinie. Najwięcej uczestników liczyła sesja kulturalna. Nic dziwnego, bo wtedy do Hermanic przybywali przedstawiciele sztuki i mediów, m. in. Maja Komorowska, Barbara Sołtysik, Zdzisława Guca, Krzysztof Zanussi, Wojciech Cejrowski, Jan Maria Jackowski, Mieczysław Szczepniak, Joachim Mencil. Warsztaty artystyczne z młodzieżą prowadzili Ewa Wycichowska, Gina i Wiesław Komaso-wie, Tomasz Budyta. Dziennikarze objaśniali nam tajniki manipulacji w mediach.

Ora et labora

Podczas gdy do Hermanic zjeżdżały tłumy z całej Polski, nie tylko z duszpasterstw dominikańskich, Jamną odwiedzało bardziej ścisłe grono. Najwięcej było ludzi z Poznania i z krakowskiej „Beczki”. Żeby Wielko- i Małopoleanie czuli się tam jednakowo mile widziani, zaakceptowano różnice regionalne w obrębie języka. Na strychu pełniącym rolę sypialni, zwanej „lotniskiem”, przypinano do filarów kartki z pouczeniem: „koce należy trzepać na dworze-polu”. Pobyt na Jamnej wypełniony był pracą. W ogrodzie przekopywano grządki, w lesie wycinano osiki i zbierano zeschłe

gałązki, porządkowano obejście wokół domu, a w kuchni przygotowywano posiłki. Zakładaliśmy wtedy fartuchy z nadrukiem „gotuj z sercem”. Żywy inwentarz reprezentował legendarny osioł Janusz. Wieczorami odbywały się koncerty, minispektakle kabaretowe, wspólne śpiewogrania albo czytanie na głos klasyków literatury, najczęściej „Pana Tadeusza” (którego treść doskonale wpisywała się w tamtejszą atmosferę) i wierszy Romana Brandstaettera. Na zakończenie dnia ojciec Jan odmawiał modlitwę kardynała Newmana „Prowadź mnie światło”, po czym odśpiewywaliśmy Apel Jasnogórski. Żegnając się z nami, mówił:
– Chcę powiedzieć, że bardzo wszystkich was kocham, piękne dziewczyny i wspaniałych chłopaków.

Z okazji większych uroczystości, jak np. święta Matki Boskiej Zielnej albo „imienino-urodzin” ojca Jana, które obchodził ósmego lutego, gotowano bigos w czterech ogromnych kotłach. Na Jamnej gościli także przedstawiciele kultury: słynny bard poznański Jacek Kowalski z rodziną, Jan Budziaszek, Jacek Wąsowski, śpiewak operowy Paweł Myszkowski, wykładowcy wyższych uczelni oraz polscy i zagraniczni dyplomaci. Stałym punktem programu było wspólne śpiewanie pieśni legionowych. Jednym z ulubionych utworów ojca Góry była polska wersja żydowskiej piosenki „Yngele i Maygele”.

Jamnej zawdzięczam mój dziennikarski debiut. Mój pierwszy artykuł na ten temat ukazał się na łamach „Gościa Niedzielnego” w 1996 roku. Wspomnienia o ojcu Górze wypełniają moje pamiętniki z lat 1993–97. Bywałam wtedy regularnie w Hermanicach i na Jamnej, aż w końcu przestałam tam jeździć, chcąc zrobić miejsce innym, którzy też potrzebowali „przytulenia i kopnięcia”, aby móc odnaleźć się w dzisiejszym świecie.

W 2006 r. powstał spektakl telewizyjny na temat ojca Jana „Góra Góry” w reżyserii Pawła Woldana i Moniki Górskiej, którego akcja rozgrywa się na Jamnej. W jednej ze scen duszpasterz wystąpił osobiście, ale jego rolę zagrał Krzysztof Globisz. W przeprowadzanym z tej okazji wywiadzie z aktorem pytałam, które z autentycznych powiedzeń ojca Jana, wykorzystanych w scenariuszu, podobało mu się najbardziej. Chyba niepowtarzana przez niego z żalem opinia dziewczyn z duszpasterstwa, że wygląda „jak rozdeptana żaba” i powinien się odchudzać? – Proszę pani, ja dobijam do pięćdziesiątki, nie jestem też najszczuplejszy, więc mógłbym spokojnie przyjąć słowa o tej żabie za własne – roześmiał się Krzysztof Globisz – Ale z powiedzeń ojca Góry najbardziej polubiłem wezwanie do modlitwy wiernych: „Módlmy się za dziewczyny, aby były piękne”.

Jolanta Łada-Zielke

MOJEMIasto

Europejska Stolica Kultury 2016

Specjalnie dla **Mojego Miasta** z prezydentem Wrocławia Rafałem Dutkiewiczem rozmawia Justyna Weber

Rafał Dutkiewicz – prezydent Wrocławia

JW: Serdecznie witamy prezydenta Wrocławia Pana Rafała Dutkiewicza w Monachium. Czy mógłby Pan powiedzieć, jak udało się miastu Wrocław zdobyć tytuł europejskiej stolicy kultury?

RD: W 2011 roku w konkursie, w którym udział brało 11 polskich miast, wygrał właśnie Wrocław. W konkursie o przyznaniu tytułu decydowało międzynarodowe Jury, a sam tytuł jest przyznawany przez Komisję Europejską i jest oficjalnym tytułem Unii Europejskiej. W 2016 roku Wrocław stał się europejską stolicą kultury, dlatego wszystkich Państwa serdecznie zapraszamy w tym roku do odwiedzenia Wrocławia. Oczywiście zawsze zapraszamy do nas, ale w tym roku szczególnie, ponieważ będzie to bardzo interesujący rok.

JW: W Monachium mieszka bardzo dużo młodych ludzi pochodzących z Wrocławia, którzy tutaj się osiedlili. Jak mogliby oni wesprzeć Państwa projekt Wrocław Europejska Stolica Kultury?

RD: Największa forma wsparcia polegałaby na tym, aby zaprosić krewnych, przyjaciół, znajomych i zorganizować wycieczkę do Wrocławia. Należałoby przekonać bardzo wiele osób do przybycia do Wrocławia i uczestniczenia w dniach kultury, podczas których przewidzianych jest bardzo wiele atrakcji. Nie ma żadnej lepszej promocji dla Polski niż pokazywanie naszych pięknych stron i naszych udanych projektów. Projekt „Wrocław – Europejska Stolica Kultury” jest bardzo udany, dlatego warto – jeśli tak mogą powiedzieć – sprzedawać ten polski sukces. Warto o tym mówić wszystkim znajomym niemieckim, przyjaciołom różnych narodowości. Również bardzo zachęcam, żeby Polacy mieszkający w Bawarii i w Badenii Wirtembergii, koniecznie udali się do Wrocławia w celu wzięcia udziału w naszych niepowtarzalnych imprezach. Jednym z projektów jest Projekt „Mosty”, który planowany jest na 20 czerwca 2015 r., i przewiduje, że wiele mostów w mieście zostanie zamienionych na projekty kulturalne. Dlatego zapraszamy, będziemy starali się być bardzo gościnni.

JW: Co by Pan szczególnie polecał młodzieży. Jakie eventy kierowane są do ludzi młodych?

RD: Będzie dużo koncertów jazzowych, wystąpi dużo zespołów muzyki rozrywkowej, odbędzie się olimpiada teatralna, obywają się wielomiesięczne wystawy, program i dla starszych, i dla młodszych. Tak więc wszystkich zachęcam, żeby zajrzeli do ratusza, gdzie będziemy pokazywali siedem cudów Wrocławia. Wszystkich zachęcam, żeby potem, jesienią, odwiedzili Muzeum Teatru. Jest to jedno z pierwszych muzeów teatru w Polsce. W hali stulecia prezentujemy wystawę zdjęć Milтона H. Greena, której to kolekcji jesteśmy właścicielem. Wystawa poświęcona jest plejadzie znanych amerykańskich gwiazd, takich jak Audrey Hepburn, Marlena Dietrich, Marilyn Monroe – do obejrzenia są unikalne zdjęcia. Dodatkową atrakcją dla odwiedzających vis-à-vis hali stulecia jest piękne afrikarium, w którym można podziwiać różne zwierzęta z Afryki. Jeżeli ktoś chce zobaczyć, jak hipopotamy biegają pod wodą, to powinien przyjechać do wrocławskiego afrikarium. To niesamowite oceanarium odwiedziło w 2015 r. dwa miliony turystów.

JW: Tak więc dużo atrakcji czeka na turystów. Jakie plany ma Pan na przyszłość, jeżeli chodzi o Wrocław?

RD: Rok 2016 bez wątpienia należy do Wrocławia, w tym roku miasto jest europejską stolicą kultury, a w 2017 roku odbędą się u nas World Games. Pewna ilość dyscyplin jest rozgrywana na olimpiadach, które odbywają się co cztery lata, a inne dyscypliny – takie jak karate czy king boxing – są na innych igrzyskach, które nazywają się World Games. World Games odbędą się we Wrocławiu w 2017 roku, będzie na nich np. konkurs tańca sportowego. Tak że zapraszamy wszystkich miłośników sportu.

JW: Jak Pan zachęciłby młodych ludzi do tego, żeby nie wyjeżdżali z Polski?

RD: Jeśli wolno mi cokolwiek radzić, to moje przesłanie idzie w dwóch kierunkach. Ja jestem oczywiście wielbicielem otwartej

Europy i mam dużo szacunku dla osób, które mają odwagę gdzieś pojechać i zakosztować innych kultur. Natomiast bardzo chciałbym, żeby więcej młodzieży zostawało i nie wyjeżdżało, żeby szukało samorealizacji w Polsce. Polska się rozwija, a Wrocław jest jednym z najdynamiczniej rozwijających się miast w kraju. Wciąż dzieli nas pewna odległość, jeżeli chodzi o wysokość zarobków, od Europy Zachodniej, ale to będzie się zmieniać. Bardzo zachęcam, żeby do Polski wracać albo w Polsce zostawać. Niezwykle się cieszę, jeżeli ludzie spełniają się zawodowo w Londynie, Monachium czy w każdym innym miejscu na świecie. Jednak statystycznie rzecz biorąc, poziom satysfakcji po kilkunastu latach jest jednak większy, jeżeli próbuję się robić karierę w swoim kraju ojczystym. Jest to najsilniejszy argument na rzecz powrotu albo pozostania w kraju. Wielkim atutem współczesnego świata jest to, że jest otwarty i w żaden sposób nie mogę powiedzieć, że negatywnie oceniam decyzję związaną z wyjazdem. Myślę, że w Polsce będzie coraz więcej pracy i że będzie to praca coraz lepsza.

JW: Zapraszamy więc wszystkich do Wrocławia, gdzie czeka na odwiedzających dużo atrakcji. Z Monachium można bardzo łatwo dotrzeć samolotem, autobusem, ale też samochodem nie jest daleko. Dziękuję panu prezydentowi za rozmowę i życzę sukcesów.

RD: Przyjeżdżajcie. Dziękuję bardzo i do zobaczenia.

MAREK PROROK

Polskie ślady w MONACHIUM

Wielu z nas spędza szmat czasu w bawarskiej metropolii. Spacerując bądź też tylko przemierzając się w innych celach, przemierzamy ogromne przestrzenie grodu nad Izarą i nie przypuszczamy nawet, że w tym odległym od naszej Ojczyzny mieście znajduje się wiele miejsc, które różnymi wydarzeniami wplotły się w zawiłą historię Rzeczypospolitej.

Dalekowzrocze wizjonerstwo krótkowzrocznego malarza

Jan Alojzy Matejko, bo o niego tu chodzi, był rzeczywiście krótkowidzem mającym ogromne problemy ze wzrokiem. Ten wybitny twórca obrazów historycznych i batalistycznych miał niedługo, ale bardzo znaczący w jego życiu monachijski epizod. Po ukończeniu krakowskiej Szkoły Sztuk Pięknych otrzymał stypendium w wysokości 315 złotych reńskich na dalsze studia za granicą. Jego wybór padł na Królewską Akademię Sztuk Pięknych w Monachium. W grudniu 1858 roku znalazł się wśród studentów tej uczelni, przodującej w malarstwie historycznym, studiując pod kierunkiem Hermanna Anschütza. Rektorem Akademii był wówczas Wilhelm von Kaulbach – twórca rozbudowanych kompozycji historiozoficznych obrazujących walki Rzymian z Hunami. Twórczość Kaulbacha była rodzajem interpretacji wydarzeń historycznych zawierającej elementy symboliczne i alegoryczne. Ten sposób tworzenia obrazu wydarzeń historycznych znalazł odbicie w późniejszej twórczości Matejki. Jeden z obrazów Wilhelma von Kaulbacha „Posąg Bawarii w odlewni metali w Monachium” zainspirował Matejkę do namalowania „Zawieszenia dzwonu Zygmunta”. Wielkim problemem Jana Matejki podczas pobytu w Monachium była kompletna nieznamość języka niemieckiego. Prawdopodobnie z tego powodu jego edukacja ograniczyła się tylko do klasy przygotowawczej, obejmującej żmudne studia z natury i akty. Za jeden z aktów męskich został nawet nagrodzony medalem Akademii. Ważnym elementem monachijskiej edukacji dwudziestoletniego wówczas Jana Matejki była galeria malarstwa „Stara Pinakoteka”. Po raz pierwszy miał możliwość bezpośredniego kontaktu z dziełami dawnych mistrzów. Szczególne wrażenie zrobiły na nim dzieła Albrechta Dürera, Antona van Dycka, a nade wszystko Petera Paula Rubensa, którego dynamiczny malarski styl znalazł potem odzwierciedlenie w jego dziełach. Podczas tego pierwszego siedmimiesięcznego pobytu w Monachium rozpoczął Matejko pracę nad obrazem „Otrucie Królowej Bony”, uznawanym za pierwsze w pełni dojrzałe jego dzieło. Po raz drugi Jan Matejko odwiedził Monachium w roku 1870, ale był to krótki kilkudniowy pobyt. Bez wątpienia pierwszy pobyt w Monachium sprawił,

Autoportret Jana Matejki

że Jan Matejko postanowił poświęcić się malarstwu historycznemu, tworząc dzieło niezwykle, którego znaczenia dla polskiej kultury nie sposób przecenić.

Artysta walczący

Henryk Sienkiewicz napisał swoją Trylogię „ku pokrzepieniu serc” – z pewnością twórczość Jana Matejki można również obdarzyć tym mottem. Matejko poszedł jednak dalej. Nie tylko przedstawiał na płótnie różne wydarzenia z historii Polski, ale również podejmował działania w obronie prawdy historycznej. Szczególnym przykładem jest historia obrazu „Jan Sobieski pod Wiedniem”. W 1883 roku przypadała dwusetna rocznica wiedeńskiej wiktoryi na wojskami tureckimi. Austria przedstawiała wówczas to wydarzenie jako wyłącznie własny sukces. Matejko postanowił pokazać swój obraz w Wiedniu dla podkreślenia zasług polskiego oręża w rozegranej bitwie. Za własne pieniądze wynajął salę, w której w dniu 12 września 1883 roku zaprezentował swoje dzieło. Wstęp na pokaz obrazu był bezpłatny, co w tamtych czasach było absolutnym ewenementem. Dzięki temu nie tylko rodzina cesarska, ale także zwykli mieszkańcy Wiednia mogli zobaczyć obraz. Kilka miesięcy później, w grudniu 1883 r., Matejko wraz z polską delegacją udał się do Rzymu, gdzie wręczył obraz papieżowi Leonowi XIII nie tylko jako własne dzieło, ale też jako dar narodu polskiego. Do dzisiaj obraz „Jan Sobieski pod Wiedniem” znajduje się w zbiorach Muzeum Watykańskiego.

Podobne odważne działania Matejki towarzyszyły jego obrazowi „Rejtan na Sejmie 1773 roku”, przedstawiającemu protest Tadeusza Rejtana przeciwko pierwszemu rozbirowi Polski. Jeszcze przed publicznym wystawieniem obraz spotkał się z krytyką polskich kręgów konserwatywnych. Zarzucano Matejce, iż nadał swojemu dziełu wymowę polityczną. Podjęto próby zakupu dzieła w celu jego ukrycia bądź nawet zniszczenia, jak również zabiegi uniemożliwiające wystawienie obrazu w Paryżu. Mimo oporów ze strony paryskiej emigracji, zwłaszcza skupionej wokół księcia Adama Czartoryskiego, obraz pokazano w Paryżu na wystawie w 1867 r., gdzie został nagrodzony złotym medalem. Do swoich zbiorów zakupił go cesarz Austrii Franciszek Józef I. W 1918 r. rząd niepodległej Rzeczypospolitej odkupił płótno, przekazując je do zbiorów Zamku Królewskiego w Warszawie.

Naziści kontra Matejko

Podczas nazistowskiej okupacji przedmiotem szczególnych poszukiwań nazistów była matejkowska „Bitwa pod Grunwaldem”. Obraz udało się ukryć i skutecznie przechować w podlubelskiej wsi. Niestety, wspomniany „Rejtan” oraz obraz „Stefan Batory pod Pskowem” mocno ucierpiały podczas II wojny światowej. Podczas pośpiesznej ewakuacji w 1944 r. zostały złożone w kostkę i wywiezione do Niemiec. Kiedy prof. Stanisław Lorenz odnalazł oba płótna we wsi Przesieka koło Jeleniej Góry, były w tak katastrofalnym stanie, iż ich odnowa zajęła trzy lata.

WARTO WIEDZIEĆ

Jan Matejko był nie tylko wielkim malarzem. Był również wybitnym pedagogiem i aktywnym uczestnikiem prac konserwatorskich przy ratowaniu zabytków Krakowa. Brał udział w odnawianiu gotyckiego ołtarza Wita Stwosza w Kościele Mariackim (1867–1869), restauracji gmachu Sukiennic (1875–1879), zamku na Wawelu (1886) oraz Kościoła Mariackiego (1889).

W powszechnym mniemaniu najokazalszym pod względem wielkości obrazem Jana Matejki jest „Bitwa pod Grunwaldem”. Tymczasem jego największym płótnem, o powierzchni ponad 47 m², jest „Dziewica Orleańska”, a znajduje się ono w pałacu Raczyńskich w Rogalinie.

Krystyna Borowska-Wünsch ADWOKAT

Członek
Izby Adwokackiej
w Warszawie
i Rechtsanwaltskammer
w Monachium

- doradztwo prawne w zakresie prawa rodzinnego i cywilnego, w tym prawa umów gospodarczych
- dochodzenia roszczeń i prawa spadkowego
- możliwość reprezentowania Państwa w Niemczech jak również stałego lub sporadycznego reprezentowania Państwa przed wszystkimi sądami i instytucjami w Polsce

Schulstr.10 (U-Bahn Rotkreuzplatz) · 80634 München

Tel. **089 13038628** · Fax **089 13038627** · Mobil **0172- 9959 216** · E-Mail: **kbwuensch@t-online.de**

SET
Supreme
Engagement
Time

PRACA W NIEMCZECH

ze znajomością języka niemieckiego

bez znajomości języka niemieckiego

ELEKTRYK

- doświadczenie w instalacjach elektrycznych
- aktualne uprawnienia SEP

OPERATOR WÓZKA WIDŁOWEGO

- uprawnienia na wózki widłowe i doświadczenie (niski i/lub wysoki skład)
- doświadczenie w pracach magazynowych (załadunek, rozładunek itp.)

KOMISJONER/MAGAZYNIER

- doświadczenie w pracach magazynowych (realizacja zamówień, pakowanie, załadunek, rozładunek)

PAKOWACZKA

- doświadczenie w pracach produkcyjnych

RZEŹNIK

- doświadczenie w masarni (ubój, rozbiór, produkcja)

I WIELE INNYCH...

OBŚŁUGA MASZYN MYJĄCEJ

- doświadczenie w pracach magazynowych i/lub produkcyjnych
- praca przy myciu kontenerów logistycznych
- mile widziane auto do dyspozycji

ul. Podgórna 5a 61-829 Poznań, tel. +48 61 855 19 60, mail: niemcy@mondi-polska.pl

www.mondi-polska.pl

HanseMerkur
Versicherungsgruppe

SEBASTIAN SMOTER

Hauptvertreter
der HanseMerkur
Versicherungsgruppe AG

Handy: **0152 15301656**
sebastian.smoter@hansemerkur.de

*) Wedle miesięcznika „Handelsblatt” posiadamy najlepsze na rynku pełne ubezpieczenie zdrowotne.

**My dajemy poczucie bezpieczeństwa,
już od ponad 150 lat!**

Chętnie przygotujemy dla Państwa bezpłatnie ofertę.

Ubezpieczenia rentowe Vario Care

- elastyczność, oprocentowanie obecne 3,05% gwarantowane oraz przewidywalne

- rentowe Rürup, Riester z dofinansowaniem od Państwa
- wypadkowe
- zdrowotne
- od niesprawności do pracy, prywatne oraz dla firm
- KFZ - ubezpieczenie pojazdów,
- prawne
- turystyczne
- dla zwierząt

poznaj swoje prawa

Dziś

Długi – to nie koniec świata

NIWYPŁACALNOŚĆ

Gdy wydatki przewyższają wpływy, spełnia się najczarniejszy scenariusz każdego człowieka, niezależnie czy jest to osoba prywatna, czy na tzw. Gewerbe. Niespłacone raty, długi, niewypłacalność – to są słowa budzące strach i przerażenie, ponieważ kolejne widmo jawi się przed oczami: utrata mieszkania, samochodu i, co najgorsze, wstydlivy powrót do Polski. Ale czy na pewno nie ma innego wyjścia?

Niewypłacalność może spotkać każdego z nas

Są różne powody niewypłacalności, nie zawsze oznacza to, że dokonywaliśmy złych wyborów i jest to wyłącznie nasza wina. Często nagła choroba w rodzinie, nagłe niespodziewane wydatki mogą doprowadzić do niewypłacalności. Ale również sama nieznanosć języka niemieckiego i obowiązujących w Niemczech zasad może doprowadzić bezpośrednio do pułapki zadłużeniowej. Nieodprowadzone składki do Krankenkassy i związane z tym wysokie kary, niezapłacone wierzytelności czy jakaś niekorzystna umowa z wysokimi ratami mogą być przyczyną zadłużenia. Dlatego widmo niewypłacalności jest ryzykiem towarzyszącym każdemu z nas. Podobnie jak z ryzykiem ciężkiej choroby: u jednego to ryzyko się zrealizuje, u innego nie.

Niewypłacalność to nie koniec świata

Co zatem, jeśli to ryzyko akurat u nas się zrealizuje? Przede wszystkim nie należy wpadać w panikę, niewypłacalność nie musi automatycznie oznaczać końca naszego dotychczasowego życia. Istnieje w Niemczech postępowanie, które daje szansę na uwolnienie się od długów. Tym postępowaniem jest tzw. postępowanie upadłościowe (Insolvenzverfahren). Postępowanie upadłościowe jest szansą na ponowny powrót do „żywych”, na to, aby wyjść z dolka zadłużeń i zacząć na nowo układać sobie życie.

Cel postępowania upadłościowego

Celem postępowania upadłościowego jest zwolnienie z długów, niezależnie od tego, ile mamy dłużników i jakiej wysokości są nasze długi. Przy zachowaniu odpowiednich warunków całkowite zwolnienie z długów następuje

już po sześciu latach od momentu otwarcia postępowania, a w niektórych przypadkach nawet wcześniej. Nie mniej ważnym celem postępowania upadłościowego jest ochrona osoby zadłużonej przed egzekucją długu (Zwangsvollstreckung). Oznacza to, że komornik sądowy (Gerichtsvollzieher) nie może wykonywać czynności związanych ze ściąganiem długu. W praktyce oznacza to, że kolejne upomnienia wierzycieli (Mahnung) i terminy u komornika mogą zostać zignorowane.

Pierwsze kroki

Wyszczególnić można trzy najważniejsze etapy: przygotowanie, samo postępowanie oraz okres dobrego sprawowania.

PRZYGOTOWANIE

Pierwszym krokiem jest zatem zebranie informacji o naszej kondycji finansowej, a także sporządzenie listy wszystkich dłużników i wierzycieli. Tutaj musimy pracować dokładnie, ponieważ grozi nam odrzucenie wniosku, gdy np. jeden z naszych wierzycieli nie zostanie uwzględniony. Konieczna jest również korespondencja z wszystkimi wierzycielami, która ma na celu rozłożenie lub pozasądowe umorzenie długu. Często wystarcza kilka pism przedprocesowych, aby skłonić wierzyciela do rezygnacji z jego roszczenia, jeśli chce odzyskać przynajmniej jego część. Gdy mamy zebraną listę dłużników i wierzycieli, sporządzamy tzw. plan wyjścia z długów, jaki należy przedłożyć sądowi.

POSTĘPOWANIE

Postępowanie upadłościowe rozpoczyna się z reguły pięć tygodni po złożeniu wniosku do sądu i trwa około roku. W postępowaniu upadłościowym sąd wyznacza powiernika, który będzie zarządzał naszym majątkiem. Ma to na celu segregowanie naszego aktualnego majątku i aktualnych wpływów, tak aby wierzyciele mogli zostać przynajmniej w części spłaćni.

Maciej Pazur LL.M.

jest adwokatem w Monachium.

Prowadzi porady prawne w języku polskim oraz niemieckim w takich dziedzinach jak:

- prawo pracy
- roszczenia z tzw. Gewerby
- odzyskiwanie należności
- prawo najmu
- odszkodowania
- prawo upadłościowe
- prawo karne

PIENIĄDZE NA DZIECI KINDERGELD

Bazując na wieloletnim doświadczeniu kompetentnie pomagamy osobom pracującym w Niemczech (polskie kontrakty, umowy o pracę i firmy jednoosobowe „Gewerbe”) przy złożeniu wniosku, oraz kompleksowym tłumaczeniu (bez udzielania porad prawnych) wszystkich pism i formularzy urzędowych otrzymanych z Kasy Świadczeń Rodzinnych, dotyczących procedury uzyskania niemieckiego zasiłku na dzieci (Kindergeld) w wysokości 188,- € miesięcznie (oraz nadpłaty do 4 lat wstecz) na dzieci mieszkające w Polsce do ukończenia 25-go roku życia, jeśli nadal kontynuują lub kontynuowały naukę.

Oferujemy tanie i bardzo dobre
UBEZPIECZENIA ZDROWOTNE

Tel.: 0179 484 50 63 lub (030) 367 533 40
SUERTE, Sławomir Wawrzyniak, Postfach 200318, 13513 Berlin

!!! Obsługujemy osoby z całych Niemiec !!!

www.kindergeld.com E-Mail: kontakt@kindergeld.com

Kancelaria Podatkowa

Steuerberater
Dipl.-Kfm.
Pawel Madzarow

NOWY ADRES:

Werner-Eckert-Str. 4
81829 München
p.madzarow@gmail.com
Tel.: 089/99936501
Fax: 089/99936502

Terminy po telefonicznym
lub mailowym uzgodnieniu

www.steuerberater-madzarow.de

- doradztwo podatkowe
- księgowość
- sporządzanie zeznań podatkowych
- korespondencja z urzędami skarbowymi

Übersetzungen & Consulting

I N T E R S E R V I C E

Serdecznie zapraszam do korzystania z szerokiej oferty usług
Biura Tłumaczeń i Informacji Agnieszki Miller

- tłumaczenia zwykłe i przysięgłe wszelkich tekstów i dokumentów z języka polskiego na niemiecki oraz inne języki świata
- tłumaczenia ustne podczas negocjacji handlowych i konferencji, organizacja spotkań biznesowych, asysta podczas targów, kongresów, delegacji, rezerwacja hoteli, pomoc w organizacji wyjazdów turystycznych
- specjalistyczne tłumaczenia medyczne (pisemne i ustne)
www.leczeniewmonachium.pl
- pomoc w formułowaniu pism urzędowych i w wypełnianiu formularzy
- informacje dotyczące zawierania związków małżeńskich, podjęcia studiów wyższych, nostryfikacji dyplomów itd.
- pomoc w załatwianiu wszelkich spraw urzędowych w Niemczech oraz w Polsce (np.: legalizacje i transkrypcja dokumentów stanu cywilnego)

oraz

- profesjonalna obsługa firm jednoosobowych oraz spółek: rzetelna obsługa biurowa, doradztwo i pomoc w fazie podejmowania działalności gospodarczej oraz podczas jej wykonywania

Biuro Tłumaczeń i Informacji Agnieszka Miller
Ismaninger Str. 65, 81675 München

Tel. +49 (0)89 / 688 5005
Fax +49 (0)89 / 41929022

Mobil: +49 (0)172 / 7743443
Mobil: +49 (0)152 / 02019653
E-mail: post@a-miller.de

www.a-miller.de

www.SKLEPzDOMKAMI.pl

4000 €

+48 505 057 570

SERWIS KOMPUTEROWY

NAPRAWA
ODWIRUSOWANIE
INSTALACJA
KONFIGURACJA INTERNETU
WIZYTY DOMOWE
STRONY INTERNETOWE

TC IT Service, inż. Tomasz Czarnecki
tel.: 0178/35 33 092 • 089/46 221 363
Monachium, Landsberger Str. 135

Izabela S. Demacker
Rechtsanwältin

Doradztwo prawne w języku polskim i niemieckim
z uwzględnieniem niemiecko-polskich przepisów prawnych
w dziedzinach:

prawa rodzinnego i spadkowego | prawa pracy
prawa karnego oraz wykroczeń | prawa gospodarczego
prawa ruchu drogowego

Tel.: 0 89 | 85 63 63 55

Müllerstr. 40
80469 München

www.kanzlei-demacker.de
info@kanzlei-demacker.de

SZKOLENIE Biznes w Niemczech

już w kwietniu

Pierwsze praktyczne szkolenie dla osób, które już prowadzą swoje firmy w Niemczech lub myślą o założeniu własnej działalności. Przyjeżdż do Monachium 15-17 kwietnia 2016 r. i weź udział w wyjątkowym szkoleniu z cyklu Biznes w Niemczech. Uczestnicy otrzymają szansę spotkania z praktykami i doświadczonymi ludźmi biznesu, którzy opowiedzą nie tylko o sukcesach, ale także podzielą się swoimi wnioskami z poniesionych porażek. Szkolenie będzie także szansą na nawiązanie nowych kontaktów biznesowych. Szkolenie w języku polskim. Rejestracja i więcej informacji na stronie: www.justaconsulting.de

PROGRAM SZKOLENIA

- Adam Mainka - Wykorzystanie ulg podatkowych w zarządzaniu firmą. Optymalizacja podatkowa.
- Peter Wesoly - Działaj bezpiecznie. Formy zabezpieczenia Twojego biznesu.
- Maja Niestroj (Santi) - strategię skalowania biznesu internetowego: model abonamentowy
- Anna Wilhelm-Stempin - Case Study: Samodzielna czy sama? Co oznacza praca na własny rachunek.
- Kancelaria Miller: Emilia Pienicka - Formy prowadzenia działalności, a Twoja odpowiedzialność w biznesie.
- Dr. Agnieszka Stępnikowska-Berns Case Study: Biust w wielkim mieście czyli historia tworzenia małego biznesu.

JUSTA Consulting GmbH
Rosa-Bavarese-Straße 3, 80639 München
info@justaconsulting.de
www.justaconsulting.de

Gdzie są najdroższe mieszkania?

Różnice na niemieckim rynku mieszkaniowym są coraz większe. Ceny najmu i kupna rosną w aglomeracjach miejskich, natomiast maleją w innych regionach.

W najbardziej pożądanym niemieckich dużych miastach ceny najmu oraz kupna nieruchomości ponownie wzrosły. Tymczasem tendencje te nie przekładają się na mniej atrakcyjne regiony, które w ten sposób odnotowują znikome zyski. Z opublikowanego przez Centralną Komisję Nieruchomości raportu wynika, że Niemcy dzielą się pod tym względem coraz bardziej.

Można wyróżnić dwie główne tendencje. Atrakcyjne duże miasta przyciągają głównie młodych ludzi, co prowadzi do zwiększenia cen najmu. W innych regionach Niemiec ceny pozostają na tym samym poziomie, a czasem nawet maleją, jak w przypadku niektórych części Niemiec Wschodnich.

Prawidłowości te są szczególnie widoczne w „siedmiu najbardziej pożądanym miastach Niemiec”: Hamburgu, Berlinie, Düsseldorfie, Kolonii, Frankfurt nad Menem, Stuttgartu oraz Monachium. Czynsz za mieszkanie o powierzchni 60–80 metrów kwadratowych z wyposażeniem „wyższej klasy” wzrósł w dużych miastach, a najmocniej w Monachium (o 7,4%).

Jeszcze bardziej niż wartość czynszu wzrosły ceny mieszkań własnościowych. W połowie okręgów sprzedażowych ceny skoczyły w górę o ponad 6%, natomiast w co czwartym zmalały. W najbardziej popularnych metropoliach ceny ciągle rosną. W Stuttgartu odnotowano wzrost o ponad 18,8%, w Berlinie – 14,4%, w Monachium – 12,9%, w Kolonii i Frankfurt nad Menem ceny rosną w zawrotnym tempie. Proporcjonalnie zwiększa się również ilość mieszkań na sprzedaż.

Według ocen ekspertów, ceny powinny powoli się uspokoić, ponieważ osiągnęły już punkt kulminacyjny. W tym roku można liczyć się ze stagnacją, a nawet z obniżeniem. Pozostaje jeszcze problem uchodźców, którzy wciąż nie mają dachu nad głową. „Nawet jeśli migranci dostaną mieszkanie tymczasowe, wkrótce zechcą dorobić się swoich własnych czterech ścian” – a to z kolei może spowodować, że ceny nadal będą rosły.

Źródło: Spiegel (job-profi.pl)

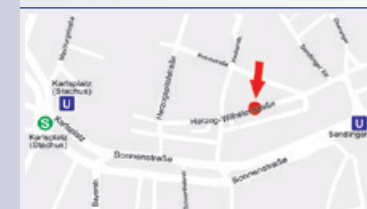
Kancelaria Adwokacka
Christoph Motkowski
RECHTSANWALT

DORADZTWO PRAWNE
W JĘZYKU POLSKIM I NIEMIECKIM:

- prawo cywilne
dochodzenie roszczeń i sporządzanie umów
- prawo gospodarcze
obsługa firm i transakcji handlowych
- prawo podatkowe
sporządzanie rozliczeń podatkowych
- prawo pracy
wypowiedzenia i odpawy
- prawo drogowe
wypadki i odszkodowania
- prawo karne
obrona w sprawach karnych

Herzog-Wilhelm-Str. 21
80331 München
Stachus/Sendlinger Tor
Tel.: 089/218 955 62
Fax: 089/218 955 63
Mobil: 0162 8012373
E-mail: info@kanzlei-motkowski.de

www.kanzlei-motkowski.de

Anja Czech-Grollmann

Rechtsanwältin

Nymphenburger Str. 20
80335 München
Deutschland

tel.: +49 (0) 89 / 51 51 49 53
fax: +49 (0) 89 / 54 82 82 85
ac@anwaltskanzlei-czech.de
www.anwaltskanzlei-czech.de

ANJA CZECH-GROLLMANN
Arbeitsrecht Mediation Familienrecht

AGS Agentur Grażyna Szkultecka

Agencja obsługi firm

- księgowość
- rachunkowość
- tłumaczenia
- ubezpieczenia
- i inne konsultacje

Zapraszam!

Grażyna Szkultecka (M.A.)

Herzog-Wilhelm-Str. 21
80331 München
Tel: 089 / 86 36 98 32
Fax: 089 / 97 89 51 24

Godziny otwarcia:

- wtorki 8.30 - 20.00
- środy 8.30 - 15.00
- czwartki 8.30 - 20.00
- piątki 8.30 - 15.00
- pierwsze soboty miesiąca 12.00 - 17.00

Inne terminy
po telefonicznym uzgodnieniu

Business Galan Group
kompleksowa obsługa firm

- Serwis księgowo-finansowy.
- Pomoc w wypełnianiu druków, formularzy. Obsługa korespondencji klienta z urzędami i instytucjami publicznymi.
- Obsługa rachunków i upomnień o płatności.
- Pomoc w uzyskaniu wszystkich świadczeń socjalnych (Kindergeld, Arbeitslosengeld II) itp.
- Doradztwo ekonomiczne.
- Współpraca z biurami podatkowymi (Steuerberater) i kancelariami adwokackimi.
- Tłumaczenia

- Kredyty na zakup Auta / Santanderbank, carcredit.
- Kredyty Bankowe
- Analiza i Kontrola Umów / Arbeitsvertrag, Mietvertrag u.s.w.
- Wymówienia umów / Arbeit, Versicherungen, Telefone u.s.w.
- Analiza posiadanych i planowanych ubezpieczeń / konieczność i ich ekonomiczność
- Arbeitslosengeld / Agentur für die Arbeit
- Analiza Rachunków za Telefon, Mieszkanie, Auto

Häberlstr. 12
80337 München

Tel. 089 / 447 609 96
Fax 08-9 / 447 609 86
Mail: bgg@gmx.org

pn., śr. 9.00 - 17.00
wt., cz. 9.00 - 20.00

piątki: przyjęcia
po uzgodnieniu terminu

Kancelaria Adwokacka

Zakres możliwych porad prawnych:

- Doradztwo w zakresie prawa pracy
- Rejestracja działalności gospodarczej
- Zakładanie spółek cywilnych oraz kapitałowych
- Sprawdzanie i opracowywanie wszelkich typów umów gospodarczych i prywatnych
- Dochodzenie wierzytelności pozasądowo oraz sądowo
- Obrona przy wykroczeniach i w sprawach karnych

Olaf Groborz

Donnersbergerstraße 46, 80634 München
S-Bahn Donnersbergerbrücke U1 Rotkreuzplatz

Tel.: 0 89/13 95 83 72 Fax.: 0 89/13 95 83 73 Email: olaf.groborz@gmx.de

Praca w Niemczech

Pilnie zatrudnimy osoby na stanowiska:

branża przemysłowa

- spawacz MIG, MAG, TIG
- ślusarz - narzędziowiec
- mechanik samochodowy, przemysłowy
- lakiernik przemysłowy, samochodowy
- elektryk, elektronika, mechatronika
- monter instalacji sanitarnych i klimatyzacji
- komisjoner/pakowacz
- pracownik magazynu
- operator wózków widłowych
- pracownik produkcji

branża lotnicza

- mechanik lotniczy
- elektryk lotniczy

Wymagania:

- dobra znajomość języka niemieckiego
- kilkuletnie doświadczenie w danym zawodzie

Oferujemy:

- umowę o pracę na warunkach niemieckich
- atrakcyjne wynagrodzenie plus dodatki
- zakwaterowanie opłacone przez firmę
- opiekę w Niemczech przez koordynatora

Stegmann Personaldienstleistung GmbH
Tel.: +49 89/747218-20 · Tel. kom.: +49 172/4090521
Ridlerstraße 37 · 80339 München
eu-recruiting@stegmann-personal.de

www.stegmann-personal.de

Ein Unternehmen der 7|S| Group.

NOWOŚĆ wydawnicza

Pracownicy Radia Wolna Europa

Biografie zwykłe
i niezwykle

Lechosław Gawlikowski

Pracownicy Radia Wolna Europa. Biografie zwykłe i niezwykle.

Wydawca: Instytut Studiów Politycznych PAN, Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych

Fragment recenzji książki prof. dr. hab. Rafała Habielskiego:

„Podobnej pracy nie doczekała się dotychczas żadna organizacja społeczna, polityczna bądź kulturalna. Autor skorzystał z zasobów wszystkich w zasadzie archiwów (krajowych i zagranicznych), w których zdeponowane są materiały dotyczące Rozgłośni Polskiej Radia Wolna Europa, wykorzystał źródła dźwiękowe (teksty audycji) i pisane, w tym prasę, wspomnienia, wywiady, korespondencję oraz nekrologi. Daje dowód znajomości literatury przedmiotu, co znajduje wyraz w treści haseł i bibliografiach umieszczonych na końcu każdego biogramu. Obronną ręką wychodzi ze spraw trudnych, np. infiltracji Rozgłośni przez komunistyczną policję polityczną, sensownie zestawia różne punkty widzenia spraw, o których traktuje, posługując się cytatami. Wspominając o twórczości radiowej, wprowadza do narracji poświęconej RWE nowy porządek faktów, obecny w niej dotychczas w sposób minimalny”.

Książkę można nabyć w księgarni wysyłkowej Instytutu Studiów Politycznych PAN
http://www.isppan.waw.pl/ksiegarnia/radio_wolna_europa.htm

Od ponad 25 lat z Wami Ireneusz Czlonka

🔴 **Księgowość**

🔴 **Podatki**

🔴 **Obsługa firm i osób prywatnych**

Dypl. Księgowy
certyfikat
Steuerberaterkammer

Tel. 089/570 21 40 Fax 089/41 41 11 31 Ludwig-Richter-Str. 17 80687 München

Buchhaltung & Büroservice

Księgowość i Serwis biurowy Izabela Sozoniuk

Oferujemy kompleksową obsługę firm:

- księgowość
- adres biurowy i usługi biurowe
- tłumaczenia i pomoc w wypełnianiu formularzy
- oraz inne konsultacje

B&BS
Buchhaltung & Büroservice

Mitglied im Bundesverband selbständiger Buchhalter und Bilanzbuchhalter

Jutastr. 7 80636 München

U-Bahn: Mailingerstraße (U1)

Tel: 089 51 99 76 38

Mobil: 0162 41 43 601

www.sozoniuk.de

Karolina Sliwa
Leonrodplatz 2, 80636 München

Mobil: 015233782826, Tel. 08912193022
info@daisy-personal.de
www.daisy-personal.de

KOMPLEKSOWA OBSŁUGA FIRM:

- rejestracja działalności gospodarczej
- korespondencje z urzędami i instytucjami publicznymi
- wypełnianie druków i formularzy
- obsługa rachunków i upomnień o płatności
- pomoc w uzyskaniu świadczeń socjalnych np. Kindergeld
- tłumaczenia przysięgłe
- kooperacja z biurem podatkowym (Steuerberater)

terminy
po wcześniejszym
telefonicznym
lub mailowym
uzgodnieniu

Szanowni Państwo!

Biuro podróży Polenreisen w Norymberdze - informuje o możliwości nabycia biletów autobusowych zarówno do Polski, jak i do innych krajów.

Organizujemy różnorodne wycieczki, przede wszystkim do Polski, na które serdecznie zapraszamy.

Zapłatę przyjmujemy zarówno gotówką, jak i kartą.

Godziny otwarcia:
w poniedziałki, wtorki i czwartki w godzinach 9⁰⁰ do 13⁰⁰ i 14⁰⁰ do 18⁰⁰
w środy i piątki od 9⁰⁰ do 13⁰⁰
w soboty od 10⁰⁰ do 13⁰⁰

Będzie nam miło gościć Państwa w Domu Krakowskim - Krakauer Haus, porozmawiać po polsku.

**Pozdrawiamy serdecznie
Polenreisen**

EUROLINES **SINDBAD**

POLENREISEN
Informationszentrum der Stadt Krakau

nasz adres:

DOM KRAKOWSKI - KRAKAUER HAUS

Reisebüro Polenreisen und
Informationszentrum der Stadt Krakau
Hintere Insel Schütt 34, D-90403 Nürnberg
Przystanek metra „Wöhrder Wiese”

Telefon: (09 11) 22 50 31
Telefax: (09 11) 22 50 33

SZKOŁA JĘZYKOWA & BIURO TŁUMACZEŃ

- kursy językowe: niemiecki, angielski, włoski, hiszpański i inne
- różnorodne formy kursów
- specjalne oferty dla firm
- tłumaczenia

NASZYM CELEM JEST ZREALIZOWANIE PAŃSTWA CELÓW!

SYCHer Sprachen Sprechen · M.A. Aneta Sych · Dachauer Straße 178 · 80992 München
www.sych-sprachdienstleistungen.de · Tel. +49 (0)89-14 90 39 58 lub +49 (0)172-7 86 94 59

www.mm-gazeta.de

UWAGA NOWOŚĆ!

BEZPŁATNE OGŁOSZENIA DROBNE

TŁUMACZ PRZYSIĘGŁY

języka polskiego i niemieckiego

- wieloletnie doświadczenie
- teksty ekonomiczne, prawnicze, urzędowe
- świadectwa i inne dokumenty
- uwierzytelnienia
- tłumaczenia ustne

Anna Reißig
Altstadt 105, 84028 LANDSHUT
Tel./Fax: 0871 / 97 50 44 59
Mobil: 0170 / 2 44 09 69
E-Mail: anna.reissig@t-online.de
www.polsch-niemiecki.com

The Word Prodigy - Ewa Bembnista

Übersetzungen • Dolmetschen • Consulting • Arbeitsvermittlung

Tłumacz przysięgły

języka polskiego i niemieckiego

Moja oferta:

Tłumaczenia: uwierzytelnione, zwykłe, ustne i pisemne we wszystkich zakresach

Doradztwo i pomoc urzędach: składanie wniosków na Kindergeld, Harz IV (zasiłek na utrzymanie), mieszkania socjalne, uznanie kwalifikacji zawodowych itp., dofinansowanie do kursów języka niemieckiego, wypełnianie formularzy, sporządzanie pism urzędowych

Pomoc w poszukiwaniu pracy:

- profesjonalne sporządzanie życiorysów i podań o pracę
- wyszukiwanie adekwatnych ofert pracy
- tłumaczenie podczas rozmów kwalifikacyjnych
- tłumaczenie umów o pracę

Fasanenstr. 148,
82008 Unterhaching

Dojazd
(15 min. od centrum Monachium):
S3, kierunek Holzkirchen,
przystanek Fasanenpark

Tel.: 015777453603
info@wordpro.eu

www.wordpro.eu

- Kursy językowe o różnym stopniu zaawansowania (A1/A2/B1/B2/C1)
Deutsch am Vormittag und Deutsch am Abend
- Kursy językowe dla pracowników zmianowych (A1/A2/B1/B2/C1)
Deutsch neben der Arbeit
- Kursy dla osób 40+ (A1/A2/B1/B2/C1) - Zu schnell? Kein Problem
- Kursy dla dzieci i młodzieży - Deutsch & Spaß am Vormittag und Nachmittag
- Kurs dla matek z dziećmi Känguruunterricht – Mit Kleinkind Deutsch lernen
- Kurs indywidualny Mein Deutsch
- Wissen und Sprechen Workshop Konversatorium
- Porady językowe - Sprechstunden

Nasz adres: Theresienstraße 124, 80333 (róg Augustenstraße,
stacja metra U2 Theresienstraße)
TEL: 0179 8298747, 089/12037930
Mail: german.translatio@gmx.de
WWW: lingua-institut.de
Facebook: Lingua Germanica Aleksandra Radojewska

• Godziny przyjęć: pon - czw: 9.00 - 12.30, 16.30 - 21.00, sob: 9.30 - 12.30

3 miesiące bez świadczeń socjalnych dla obcokrajowców

Europejski Trybunał Sprawiedliwości w Luksemburgu orzekł, że Niemcy nie muszą wypłacać świadczeń socjalnych migrantom z krajów członkowskich w ciągu pierwszych trzech miesięcy pobytu.

Bezrobotni z krajów Unii Europejskiej, którzy przybyli do Niemiec, nie mają prawa do ubiegania się o świadczenia socjalne przez pierwsze trzy miesiące pobytu. Wyłączenie to nie dopuszcza żadnych wyjątków od reguły i uwzględnienia indywidualnej sytuacji.

W rozstrzyganej przez Trybunał Sprawiedliwości sprawie chodziło o hiszpańską rodzinę, której członkowie przybyli do Niemiec w różnych odstępach czasu. Ojciec i syn dołączyli do żony i córki dopiero w 2012 roku, kiedy obie kobiety przebywały w Niemczech od kilku miesięcy i podjęły pracę gwarantującą im opłacanie składek na ubezpieczenie społeczne. Ojcu i synowi nie przyznano zasiłku dla bezrobotnych Harz IV, ponieważ przebywali na terenie Niemiec krócej niż trzy miesiące.

Europejski Trybunał Sprawiedliwości nie zaprzecza, że obywatele UE mają prawo do swobodnego przebywania w krajach członkowskich przez trzy miesiące bez dodatkowych formalności, jednak kraje te mają prawo do „zachowania finansowej równowagi”, jeśli chodzi o ich systemy socjalne i dlatego mogą odmówić wypłacania świadczeń socjalnych.

Źródło: Zeit (Job-profi.pl)

PRACUJ JAKO OPIEKUN/KA SENIORÓW W NIEMCZECH

PROMEDICA24

SPOTKANIA
INFORMACYJNE
W NIEMCZECH!

NASZE ODDZIAŁY:
Essen: +49 157 868 43 123
München: +49 170 699 66 38
Frankfurt: +49 170 77 35 672
Stuttgart: +49 174 244 80 81
Hamburg: +49 1516 15 41 385

Łukasz Sowada Geprüfter Versicherungsfachmann IHK Broker ubezpieczeniowy

Thalkirchner Str.184, 81371 München

Tel.: 089 41 41 41 351

Mobil: 0176 104 224 97

Fax: 089 41 41 41 352

lukasz.sowada@googlemail.com

PORADY
I INFORMACJE
DOTYCZĄCE
UBEZPIECZEŃ

OC firm

OC prywatne
komunikacyjne
emerytalne
na życie
zdrowotne
wypadkowe

Joanna Weissner

Profesjonalna oprawa wokalna zarówno ślubów jak i innych uroczystości kościelnych (chrzciny, komunie, bierzmowania, msze żałobne) oraz imprez okolicznościowych (jubileusze, bankiety, imprezy firmowe, spotkania biznesowe)

An der Marlach 21, 67146 Deidesheim
Telefon: 0160-94609509
e-mail: weissner.joanna@gmail.com

www.hochzeitssaengerin.org

Ogrody zimowe

symbioza domu z ogrodem

- ogrody zimowe •
- zadaszenia tarasów •
- nietypowe konstrukcje przestrzenne •
- fasady szklane •
- rolety i markizy •
- drzwi harmonijkowe i przesuwane •
- okna i drzwi z PCV i aluminium •

- wysoka jakość produktów
- dogodne terminy
- atrakcyjne ceny
- realizacje w na terenie całej UE

Poszukujemy stałych odbiorców
naszych wyrobów na terenie Niemiec

Fabryka Ogrodów Zimowych Almont System

43-356 Bujaków, ul. Bielska 3

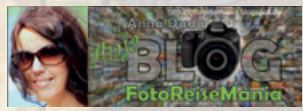
tel./fax: 0048 33 814 41 59

fax: 0048 33 821 10 12

e-mail: ogrodyzimowe@almontsystem.pl
www.almontsystem.pl

rok założenia firmy 1996

Głębia ostrości

zdjęcia i tekst: ANNA DUDA

pod kontrolą

Czym jest, od czego zależy i jak wykorzystywać ją w praktyce w różnych rodzajach fotografii.

Według fachowej definicji głębia ostrości to wielkość obszaru pozostającego w polu ostrości obiektywu, która jest mierzona względem płaszczyzny ogniskowej obrazu, czyli matrycy w przypadku aparatu cyfrowego. Zdecydowanie jednak wolę moją własną definicję: głębia ostrości to po prostu ostry obszar. Może on być duży (duża głębia ostrości) lub mały (mała głębia).

Świadome kontrolowanie tej głębi jest niewątpliwie elementem twórczej fotografii, ale niestety nie jest to tak samo możliwe przy pomocy każdego aparatu czy każdego obiektywu. Chodzi o rozmiar matrycy, ogniskową obiektywu i o odległość od fotografowanego obiektu. Jest to temat bardzo obszerny, dlatego nie omówię tutaj wszystkich istniejących zależności. Skupię się jedynie na najważniejszym chyba czynnikiem wpływającym na głębię ostrości, a mianowicie na przysłonie, czyli okrągłym

otworze w obiektywie, służącym do regulacji przepływu światła. Zrobię to na przykładzie kilku rodzajów fotografii.

Pejzaż miejski

Przysłona ustawiona na wysoką wartość, f/11, f/16 czy nawet f/32, oznacza mocne jej przymknięcie i w związku z tym wpuszczenie małej ilości światła, co z kolei skutkuje dużym obszarem ostrości (dużą głębią ostrości). Fotografując krajobraz czy miasto każdy z pewnością chce, aby cały pejzaż był ostry – od pierwszego planu aż do szczytów gór czy czubków wież. Wtedy właśnie warto mocniej przymknąć przysłonę i wyostrzyć na tak zwaną odległość hiperfokalną.

W przypadku zimowego ratusza w Bambergu zastosowałam przysłonę f/14, ogniskową 17 mm, przy obiektywie Canon 17-55 mm f/2,8.

Zdjęcie Wawelu zrobiłam obiektywem szerokokątnym Canon 10-18 mm, stosując ogniskową 10 mm i przysłonę f/11, aby zarówno makieta zamku, jak i prawdziwy zabytek w tle były tak samo ostre.

Portret

Niska wartość przysłony, np. f/1,8, f/2,8 czy f/5,6, powoduje sytuację odwrotną, czyli małą głębię ostrości, tak lubianą przez portrecistów. Maksymalne otwarcie przysłony powoduje powstanie pięknie rozmytego tła i tym samym wyodrębnienie głównego tematu, który powinien być ostry. Obszar tej ostrości możemy oczywiście subtelnie modyfikować według naszego uznania. Wszystko zależy

od naszego pomysłu na daną fotografię, od tego, czy chcemy mieć np. w portrecie tylko oczy wyraźne, a twarz stopniowo zamazaną, czy całą postać ostrą, a tylko tło rozmyte, tak jak w przypadku tych dwóch zdjęć: Christ-kind Barbara z Norymbergi i pani woźnica z krakowskiego rynku. W obu przypadkach osoby te były oddalone ode mnie o jakieś 5-7 metrów, więc zastosowałam obiektyw Canon EF 70-200mm f/2,8 i wybrałam ogniskową 200 mm, a przysłonę f/2,8, czyli aby rozmyć rozpraszające tło, otworzyłam obiektyw najbardziej jak to tylko możliwe.

Makrofotografia

Mała głębia ostrości to przede wszystkim walor artystyczny, o którym sami na szczęście możemy decydować. Na zdjęciu zboża zastosowałam obiektyw Macro Tamron 90 mm f/2,8, a przysłonę o wartości f/5,6 dała lekko rozmyte tło, z zachowanymi rysami pozostałych kłosów, co było moim zamiarem.

Mam wrażenie, że temat głębi ostrości zaledwie lekko tknięty, a już pora kończyć. Zatem do następnego razu (artykułu). Zapraszam też na moją stronę:

FotoReiseMania

a osoby zainteresowane portretem, sesją w plenerze czy fotografią rodzinną proszę o kontakt mailowy anja.duda@hotmail.de

Szansa dla samotnych

POLSKO-NIEMIECKIE

Biuro Partnersko-Matrymanialne
z 18-letnim doświadczeniem i dużymi sukcesami

- * Pomaga Nawiązać Znajomości
- * Poznać Ciekawych Ludzi
- * Zawrzeć Przyjaźń Lub Małżeństwo

Pragniesz zmienić swoje życie, odnaleźć partnera/partnorkę, o którym zawsze marzyłeś, nie czekaj na przypadek, pomóż swojemu szczęściu i przekonaj się, jak satysfakcjonujący jest świat, w którym żyjesz!

ZADZWOŃ JUŻ DZIŚ!
TEL. 089-326 00 321
089-326 00 322

Nasza dewiza:
Uczciwość - Dyskrecja
Profesjonalizm - Skuteczność

Miss Polonia
In Deutschland

Zostań naszą MISS!
MISS POLONIA in Deutschland 2016

Jeśli masz skończone 18 lat, jesteś panną i na stałe mieszkasz w Niemczech, to właśnie Ty możesz zostać MISS POLONIA in Deutschland 2016. Jak co roku na uczestniczki finałów czekają cenne nagrody!

Czekamy na Twoje zgłoszenie!

Warunki uczestnictwa:

- wiek: w maju 2016 r. ukończone 18 i nieprzekroczone 25 lat;
- stan cywilny – panna;
- stałe zameldowanie w Niemczech;
- nie wymagamy posiadania polskiego obywatelstwa;
- mile widziana znajomość języka polskiego

Zgłoszenia należy wysłać na adres:
GS Agentur, Sperberstr. 56, D-33604 Bielefeld.
Dodatkowo, drogą elektroniczną na adres:
info@gsagentur.de prosimy przelać zdjęcia kandydatki (portretowe, całej sylwetki oraz w stroju kąpielowym) w dobrej rozdzielczości.

Więcej informacji na stronie:
www.miss-polonia-deutschland.de

USŁUGI INFORMATYCZNE MONACHIUM

- SERWIS • KONSULTACJE • SIECI
- INTERNET • STRONY WWW

0 151 147 54 149

KWIATY DO POLSKI Tel: 07021 861 169

TANIO, SZYBKO I SOLIDNIE - ZAPRASZAMY
Przy zamówieniu podaj numer 06 – to mała niespodzianka

KWIATY
uważa się za najbardziej elegancką formę okazywania uczuć dla jubilatów, solenizantów lub tak po prostu bez okazji **KAŻDEGO** komu chcemy pogratulować, podziękować lub dodać otuchy

W naszej ofercie między innymi:
Bukiety okolicznościowe + sekt, piwa, wina lub bomboniera, kawa, maskotka, kosze kwiatowe, kosze obfitości, wianki, wieńce...

Kwiaty dostarczamy także na terenie całych Niemiec oraz innych państw

Barbara Müller

Fax: 07021 86 32 25

POL-KWIAT
EKSPRES KWIATOWY

www.polkwiat.eu

Logopädie im Münchner Osten
Terapia mowy

Terapia wszystkich zaburzeń mowy u dzieci (także przy wielojęzyczności), jak również neurologicznych zaburzeń mowy u dorosłych (Afazja, Dysartria).

TERAPIA MOŻE ODBYWAĆ SIĘ PO NIEMIECKU LUB PO POLSKU
Przyjmujemy pacjentów prywatnych oraz ubezpieczonych we wszystkich kasach chorych

Anna Machowski & Kolleginnen
Teuchertstr. 28, 81829 München
Tel.: 089-189 042 09
Mobil: +49-(0) 179 676 32 72
sprachtherapie_machowski@yahoo.de

Nasz gabinet znajduje się w Kirchtruderingu/am Moosfeld w pobliżu Messestadt Riem

DOJAZD:

- U2 - kierunek Messestadt Ost - stacja Moosfeld
- S4 - kierunek Ebersberg - stacja Trudering
- autobus nr 139 z Messestadt Riem - przystanek Truchthari-Anger

Od wszystkich przystanków i stacji 3-5 min. pieszo

Wir behandeln alle Typen

Ortodoncja
Dr.med. dent Agnieszka Gremminger

Berg-am-Laim-Str. 147, 81673 München
Riem-Arcaden, Werner Eckert Str. 10, 81829 München
Poing, Alte Gruber Str. 6

Tel. 089/43 10 93 30, Fax 089/43 10 93 32
Tel. 089/43 57 07 57
Tel. 08121/9 95 90 55

info@dr-gremminger.de www.dr-gremminger.de

DYSTRYBUCJA PRASY POLSKIEJ
NA TERENIE NIEMIEC
Z PEŁNYM PRAWEM ZWROTU EGZEMPLARZY NIESPRZEDANYCH

ADAMAR

SPRZEDAŻ HURTOWA
PRENUMERATA

www.prasa-polska.com

030-77391863
030-77391864

BARDZO TANI REGULARNY TRANSPORT TOWARÓW DO 1,5 TONY Z NIEMIEC DO POLSKI

Plany urlopów letnich

tekst i zdjęcia Dominika Hilger

U progu wiosny, zmęczeni zimową szarugą, wybiegamy myślami do nadchodzących letnich dni.

Przy tej okazji warto już teraz zaplanować pobyty urlopowe, korzystając z licznych ofert promocyjnych znanych niemieckich operatorów turystycznych. Poniżej przedstawiamy Państwu kilka przykładowych propozycji pobytowych na sezon letni 2016 na dwóch najbardziej popularnych wyspach Morza Śródziemnego – na **Majorce** i na **Krecie**. Jednocześnie zapraszamy do wizyty w naszym biurze i skorzystania z naszego doświadczenia w organizacji pobytów zagranicznych.

► MAJORKA

Po hiszpańsku Mallorca. To największa i najbardziej znana wyspa Balearów na Morzu Śródziemnym, zamieszkuje ją niecały milion mieszkańców. Głównym miastem i stolicą należącej do Hiszpanii wyspy jest **Palma de Mallorca**. Majorka kojarzy się przede wszystkim z plażowym wypoczynkiem, a także z naturą, sportami wodnymi i rozrywką. Wyspę cechuje ogromna różnorodność atrakcji turystycznych. Jej liczące 550 kilometrów długości wybrzeże słynie zarówno z łagodnych, piaszczystych plaż, jak i z malowniczych stromych klifów. Majorka to również wymarzone miejsce do kąpieli morskich oraz uprawiania sportów wodnych: nurkowania, windsurfingu, wędkarstwa czy żeglarsstwa. Blisko 40 procent terenu wyspy stanowi obszar chroniony. Na szczególną uwagę zasługują góry **Sierra de Tramuntana**, których najwyższe szczyty przekraczają wysokość 1400 metrów, oraz Morski i Lądowy Park Narodowy **Cabrera** – zespół wysp i wysepek.

Główny ośrodek kulturalno-turystyczny stanowi **Palma de Mallorca**. Warto tam zwiedzić historyczną starówkę, a także górującą nad miastem gotycką **katedrę La Seu**. W północnej części wyspy znajdziemy z kolei malownicze miasteczko **Valldemossa**, słynące z górskich klasztorów. To tutaj na przełomie 1838 i 1839 roku przebywał Fryderyk Chopin z George Sand, o czym przypomina pomnik kompozytora.

Kolejnym atutem wyspy jest jej życie nocne. Najbardziej znane pod tym względem jest **El Arenal**, gdzie rozrywka króluje 24 h na dobę. Ta nadmorska promenada w godzinach wieczornych przyciąga gości feerią światel, niezliczoną liczbą barów, restauracji, dyskotek i sklepów z pamiątkami.

Niezwykła różnorodność atrakcji turystycznych Majorki gwarantuje, iż każdy odwiedzający znajdzie tu coś siebie.

Z przyjemnością prezentujemy przykładowe oferty hoteli na Majorce

Hotel *** Ola Club Cecilia

Uroczy kompleks turystyczny o standardzie trzech gwiazdek jest idealnym miejscem odpoczynku zarówno dla par, jak i dla rodzin. Hotel znajduje się w odległości 150 metrów od przepięknej plaży Bucht Cala Marsal, jedynie 65 kilometrów od lotniska. Zakupy

możemy zrobić w odległości 50 metrów od hotelu. W ofercie All Inklusive w cenę pokoju wliczone są posiłki w formie bufetu. Bufet oferuje bogaty wybór dań typowych majorkańskich i międzynarodowych oraz napojów. W godzinach wieczornych goście hotelowi zabawiani są przez zespół animatorów i biorą udział w profesjonalnych przedstawieniach. Każdej nocy przed programem show dla dorosłych młodzi goście mogą bawić się w mini dyskotekę. Do dodatkowych atrakcji hotelu należą: siatkówka, piłka wodna, piłka nożna, aerobik, aquaerobik, hucznictwo oraz tenis stołowy i ziemny. Pobyt 7-dniowy z pełnym wyżywieniem (All Inklusive) już od 345€ od osoby.

Hotel **** Canyamel Classic

Przepiękny hotel Canyamel Classic znajduje się we wschodniej części wyspy w popularnym kurorcie Canyamel. Otoczenie i natura położonego pomiędzy górami, na wschodnim wybrzeżu Majorki, kompleksu hotelowego powoduje, iż jest tu wszystko, czego rodziny oraz indywidualni turyści mogą tylko

zapragnąć. Położony przy piaszczystej plaży kompleks jest doskonałą bazą wypadową dla wycieczek wzdłuż malowniczego wybrzeża. Posiłki podawane są tu w formie bufetu, który zawiera również kawę i desery. Hotel oferuje także duży wybór napojów alkoholowych oraz bezalkoholowych, jak również różne przekąski. Do dyspozycji gości są zarówno basen, jak i sauna hotelowa. Pobyt 7-dniowy All Inklusive już od 465€ od osoby.

► KRETA

To piąta co do wielkości śródziemnomorska wyspa, a jednocześnie najchętniej odwiedzana grecka część archipelagu. Zamieszkuje ją ponad pół miliona mieszkańców. Wyspa oczarowuje odwiedzających krystalicznie czystą wodą, rozległymi terenami plażowymi, góorskimi krajobrazami, starożytnymi zabytkami oraz słoneczną pogodą. W krajobrazie dominują malownicze skaliste wybrzeża i szerokie plaże. Klimat nosi cechy zarówno umiarkowane, jak i subtropikalne – lata są gorące i suche, a średnia roczna opadów wynosi 640 mm. Największą atrakcją turystyczną Krety są ruiny pałaców w **Knossos**, zwane Pałacem Minosa lub Labiryntem Kreteńskim. To świadectwo kultury minojskiej z okresu 2000–1400 p.n.e. Ruiny znajdują się około 6 km od Heraklionu. Na uwagę turystów załagują również takie miejsca jak **Fajstos**, **Malii** i **Káto Zákros**, a także pozostałości archeologiczne w **Gortynie**, fortyfikacje wzniesione przez Wenecjan w **Retimno** i **Spinalonga** czy wąwóz **Samaria**. Miłośnikom natury polecić można wizytę w **Cretaquarium**. Jest to akwarium publiczne mieszczące się w budynkach po dawnej bazie wojsk USA, gdzie można zobaczyć ok. 2500 gatunków zwierząt morskich. Na wypie można zwiedzać również jaskinie, na czele z jaskinią **Dikte**.

Największym miastem i jednocześnie stolicą Krety jest **Heraklion** (Iraklion). Do jego najważniejszych zabytków należą między innymi: **kościół Agios Titos**, **Loggia**, **plac Venizelou**, **bazylika św. Marka**, **Fontanna Morozini**, **Platia**

Kornarou z dawną łaźnią turecką i **Fontanną Bembo**. Do atrakcji turystycznych zaliczyć należy również plac **Platia Agia Ekaterinis**, gdzie stoją trzy świątynie – kościółek **Agios Minas**, kościół **Agia Ekaterinis** (obecnie Muzeum Ikon) i monumentalna katedra z pięknymi, ozdobnymi wieżami. Na uwagę zasługuje ponadto **port wenecki** i **twierdza Koules** z wizerunkiem Iwa św. Marka. Według greckich mitów Kreta stanowi miejsce narodzin Zeusa. Mieszkańców wyspy charakteryzuje niezwykle poczucie dumy narodowej, z pietyzmem kultywują oni do dziś miejscowe tradycje. O atrakcyjności i uroku tej części Europy, zwyczajach mieszkańców oraz smaku kuchni regionalnej najlepiej przekonać się podczas wypoczynkowego pobytu na wyspie.

Poniżej podajemy przykładowe oferty urlopowe na Krecie.

Hotel 4 * Blue bay Resort & Spa Hotel

Hotel Blue Bay Resort & Spa znajduje się na północnym brzegu Krety, 22 km od jej stolicy, Heraklionu, w cichej miejscowości **Agia Pelagia**. Dzięki swej uprzywilejowanej pozycji na zboczu, oferuje zapierające dech w piersiach widoki na Morze Kreteńskie. Blue Bay Resort & Spa Hotel posiada szeroki wybór apartamentów umieszczonych pośród wspaniałych ogrodów, co umożliwia wakacje

w środowisku pełnym naturalnego piękna. Blue Bay Resort & Spa oferuje doskonałą obsługę, smaczną kuchnię, wiele zajęć rekreacyjnych w bardzo przyjaznej atmosferze. Hotel dokłada wszelkich starań, aby dostarczyć podróżnym niezapomniane wrażenia z wakacji. Pobyt 7 dniowy All Inklusive już od 375,00 € od osoby.

Hotel 3 * Hotel Kalia Beach

Hotel położony jest w miejscowości **Gouves**. Tylko jedna ulica dzieli go od piaszczystej plaży. Odległość do centrum z możliwością zakupów wynosi około 600 metrów. Miłośnicy golfa znajdą pole golfowe około 10 km od hotelu. Hotel oferuje 83 pokoje. Do dyspozycji gości oddano hotelowe lobby, salon oraz kącik internetowy. Restauracja oraz hotelowy bar jak również możliwość korzystania z bezpłatnych parasoli oraz leżaków hotelowych zachęcają gości do wypoczynku. Do sportowych atrakcji hotelu należą: rzutki, bilard i tenis stołowy. Pobyt 7 dniowy All Inklusive już od 330 € od osoby.

Będzie nam miło powitać Państwa w naszym biurze **Travel & Dream, Nordendstraße 44, 80801 München, Tel. 089-200 600 280, info@travelanddream.de**

TRAVEL & DREAM
TRAVEL DESIGNER FOR YOUR DREAMS

Travel & Dream
Nordendstraße 44, 80801 München
Tel. 089-200 61 280
info@travelanddream.de
www.travelanddream.de
www.bavaria-reisebuchen.de

Pomiędzy pustynią a morzem

magiczny MARRAKESZ

Gorące, palące słońcem,
pełne czaru
i uroku Maroko to kraj
wielu kontrastów.
Górskie szczyty Atlasu,
liczące ponad
4000 metrów wysokości,
to miejsce, gdzie znajdziemy
jedyne w Afryce Północnej
ośrodek narciarski.
Od południa i wschodu
do Maroka wdzierają się
piaski Sahary,
a Wybrzeże Atlantyku
to przede wszystkim
zielone oazy z kwitnącymi
gajami oliwnymi
i pomarańczowymi.
To wszystko dostarczy nam
niezapomnianych wrażeń.
Piękne plaże Agadiru,
obmywane falami
Atlantyku, Casablanca, Fes,
to tylko kilka miejsc,
które można
w Maroku zobaczyć.
Ale Marakesz po prostu trzeba!

Choć stolicą kraju jest miasto Rabat, to niewątpliwie Marakesz jest sercem i duszą Maroka. O tym, aby tu przyjechać, marzyłem od dawna. I szczerze mówiąc – nie zawiodłem się.

Słynny Marakesz oszalał swoimi barwami i atmosferą. Od niezapomnianych czasów przyciąga podróżników szukających przygód, artystów i pisarzy, a także producentów filmowych, poszukujących egzotycznej scenarii, którą pewnie pamiętamy z kilku filmów. Miasto znajduje się w centrum tysiącletniego gaju palmowego, otoczonego niesamowitym i imponującym widokiem majestatycznych i ośnieżonych szczytów gór Atlas.

Marakesz to jakby spojrzenie w przeszłość i spotkanie w innym świecie. Kolorowe i gwarne place targowe, ciasno zabudowane stare miasto, z czerwonołosiowymi, spalonymi wręcz od słońca elewacjami. Z budami sprzedawców i rzemieślników, wzbudzających zainteresowanie i zachęających do odwiedzin tak samo, jak historyczne pałace i budowle ze wspaniałymi ogrodami i palmiarniami.

Koutoubia

Największe wrażenie wywarł na mnie niezapomniany widok minaretu Koutoubia, a przede wszystkim placu Djemaa El Fna, znanego z targowej atmosfery. Plac jest sercem miasta i właściwie przez całą dobę coś się tam dzieje – są tam stragany z przepysznych sokami z pomarańczy wyciskanych ze świeżych owoców, kramy z tanim jedzeniem, ze znakomitymi orzeszkami, daktylami, migdałami czy też oliwkami. Doskonałym pomysłem jest przybycie na plac po zmroku, kiedy to wszystko, oświetlone lampami naftowymi, zamienia się w oszalałą spektakl kolorów, zapachów i dźwięków. „Zdecydowanie odradzam ci reagowanie na wszelkie zaczepki i chęć

śłużenia pomocą typu: Hello, my friend” – doradza mi mój marokański przewodnik, Mohamed Buchaab. W praktyce zastosowanie się do jego rady staje się wyjątkowo trudne. Warto choć na chwilę usiąść w jednej z licznych barów lub restauracji, by podziwiać ten niesamowity widok. Na każdym kroku spotkamy zaklinaczy węży, kobiety malujące tatuaże, tancerzy, muzyków, treserów małp, połykaczy ognia, faceta, który chodzi po rozbitym szkłem, i oczywiście wszechobecnych handlarzy. Ogromne wrażenie zrobił na mnie Marokańczyk, trzymający w ręku atlas anatomiczny człowieka, który tłumaczył w języku arabskim kwestie związane z medycyną, wzbudzając przy tym ogromne zainteresowanie i emocje wśród gapiów. Fascynujący był również widok Araba, rozwiązującego na asfalcie kredą i tłumaczącego krok po kroku... zadania z matematyki. Podobnych „dziwaków” i „magików” spotkać można w Marakeszu wielu. Co ciekawe, Marokańczycy gromadzą się wieczorami w grupach na placu, chętnie rozmawiają i sami doskonale się bawią.

Na tutejszych placach i uliczkach panuje specyficzny zaduch i tłok, a na każdym kroku handluje się wszystkim, czym się da. Na tzw. suku, czyli lokalnym bazarze, kupimy wszelkiego rodzaju pamiątki i przedmioty codziennego użytku. Tak jak w każdym państwie arabskim, również i tutaj tradycją kupowania jest targowanie się. Marokańczycy wręcz to uwielbiają, a chyba żaden towar nie ma z góry ustalonej ceny.

Maroko jest krajem muzułmańskim. „Islam jest religią państwową i każdy, kto się tu urodzi, z mocy prawa jest muzułmaninem” – tłumaczy mi Mohamed Buchaab. Stosunek Marokańczyków do obcokrajowców jest z reguły bardzo przyjazny. „Nie przeszkadza nam to, że jesteście innego wyznania. Uważamy, że i tak jesteśmy dziećmi jednego Boga” –

dodaje Mohamed. Wydaje się, że położenie Maroka daleko od centrum islamu pozwoliło im zbudować stabilne społeczeństwo, tolerancyjne wobec różnych wierzeń i religii. Na nasze szczęście.

Piękno hotelu La Mamounia

W Marakeszu znajduje się jeden z najlepszych i najbardziej ekskluzywnych hoteli na świecie. Wystrój hotelu „La Mamounia”, a zwłaszcza pięknego holu, wprowadza nas w nastrój marokański. W hotelu gościli i goszczą znani światowi politycy, aktorzy, gwiazdy, milionerzy. Hotel „La Mamounia” to oaza luksusu położona w ośmiohektarowym parku. Hotel dysponuje 171 luksusowymi pokojami, 56 apartamentami, 23 basenami i 5 restauracjami. „To najpiękniejsze miejsce na świecie” – pisał Winston Churchill o hotelu „La Mamounia” w liście do prezydenta Franklina Roosevelta w 1943 roku, gdy przebywał w tym hotelu podczas konferencji w Casablance.

Plaże Agadiru

Aby „ochłodzić” po Marakeszu, wybieram się do Agadiru, największej i najpopularniejszej marokańskiej miejscowości turystycznej, z licznymi hotelami, a przede wszystkim z długimi plażami z drobnymi piaskiem. Całkowicie odbudowane po ogromnym trzęsieniu ziemi w 1960 roku miasto stało się ogromnym turystycznym kurortem. W samym miasteczku życie towarzyskie koncentruje się tuż przy plaży i w okolicach największego na świecie portu połowu sardynki. Warto odpocząć, poopalać się, popływać w wodach Atlantyku czy też zdecydować się na krótką przejażdżkę po plaży na grzbiecie licznych w Maroku wielbłądów.

Od kuchni

To, na co zawsze zwracam uwagę podczas moich podróży, to samochody. Na ulicach Maroka zobaczymy przede wszystkim stare auta francuskie, legendarne Renault 4

i Peugeot 205. Dużym sentymentem Marokańczycy darzą również starsze modele mercedesów. Koniecznie z silnikiem diesla.

Jednak tym, co najbardziej kojarzyć będzie mi się z Marokiem, oprócz oczywiście atmosfery Marakeszu, to tutejsza „Thee a'la mint”, czyli doskonała parzona herbata miętowa, podawana oczywiście ze świeżą gałązką mięty, z listeczkami. Właściwie niemożliwe jest zamówienie herbaty miętowej bez cukru – pomimo prób i tłumaczeń i tak dostaniemy obficie posłodzoną. Smakuje znakomicie!

Tradycyjnym daniem jest kuskus, drobna kasza pszeniczna gotowana na parze, żeby nabrała odpowiedniego smaku. Może być on podawany z mięsem, warzywami, rodzajami, śliwkami i w wielu innych odmianach. Najczęściej można dostać „tadżine” określany jako miejscowy gulasz. Jest to kawałek mięsa (np. udka kurczaka) w aromatycznym sosie. Żaden posiłek w Maroku nie obejdzie się bez świeżego pysznego chleba. Ma on kształt okrągłych, płaskich placków.

SINDBAD

TICKET CENTER

ZAPRASZAMY DO NASZEGO BIURA

ZOB an der Hackerbrücke

Einkaufspassage • Hackerbrücke 4-6 • 80335 München

☎ 089/54 54 89 89 ☎ 089/55 07 77 57

E-Mail: muenchen@sindbad-gmbh.de

Dr. MU Debrecen Zsuzsanna Linde-Krakowsky
DERMATOLOG • ALERGOLOG

Viebigplatz 4, 80686 München
tel. 089/573 356; fax 089/578 942

- Hautärztin
- Allergologie
- Venerologie
- Laserchirurgische Behandlung
- Ästhetisch-kosmetische Medizin

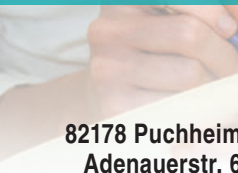
Wtorek 9.00-14.00
Czwartek 9.00-14.00
Piątek 9.00-14.00

MÓWIMY PO POLSKU
(lekarz niemieckojęzyczny)

www.dr-linde.de
DŁUGOLETNI DOŚWIADCZENIE W DERMATOLOGII

Dr. med. Małgorzata Ritter

Specjalistka Medycyny Ogólnej | Lekarz domowy i rodzinny | Medycyna Estetyczna

- badania zdrowotne, przedoperacyjne, Labor, EKG, Holter, Sonografia, Spirografia
- badania okresowe kobiet, mężczyzn i młodzieży
- terapia zmarszczek: kwas hialuronowy, botulina
- mezoterapia: wypadanie włosów, bóle stawów

82178 Puchheim
Adenauerstr. 6
Tel. 089/ 80 43 50
Fax 089/ 89 02 09 17
www.arztpraxis-ritter.de

GODZINY PRZYJĘĆ:
pn. - pt. 9.00 – 12.00 oraz pn., wt., czw., 16.00 – 18.00

Dr med. Norbert Karasiński
Specjalista chorób kobiecych i położnictwa

- prowadzenie ciąży
- diagnostyka prenatalna
- leczenie niepłodności-diagnostyka i terapia
- cytologia
- operacje ginekologiczne, plastyczne brzucha i piersi
- oraz operacje miejsc intymnych w Wolfart Klinik

82152 Planegg k. Monachium
Bahnhofstr. 41
tel: 089 / 859 55 59
www.karasinski.de/pl

Godziny przyjęć:
pon-wt-czw 8-12 i 15-18; śr 10-14 i 15:30-19:30;
pt - dzień operacyjny (przyjęcia po wcześniejszym uzgodnieniu terminu)

Dojazd: S6, kierunek Tutzing, ósma stacja od Hauptbahnhof

LEKARZ RODZINNY
DR. MED. MAŁGORZATA PETZOLD
MED. NATURALNA, CHIROTHERAPIA, AKUPUNKTURA

ROSENHEIMERSTR. 79
81667 MONACHIUM

TEL. 089/489 567 49
S-BAHN ROSENHEIMER PL.

Josephsburg-Apotheke
Mariola Huber

Josephsburgstr. 60
81673 München Berg am Laim
Tel. 089/43660304
Fax. 089/43660306
josephsburg-apotheke@hotmail.com
www.josephsburg-apotheke.de

Dojazd: U2: Josephsburgstraße
Tramwaj Nr.19: Mutschellestraße
Apteka znajduje się
na rogu Josephsburgstraße/Else-Rosenfeld-Straße

godziny otwarcia:
pon.-piąt. 8.30-18.30, sob. 8.30-12.30

PORADY
w języku polskim, bułgarskim
i rumuńskim

SALON KOSMETYCZNY

Oferujemy:

- oczyszczanie twarzy (produkty: nawilżające - odżywcze lub przeciwzmarszczkowe)
- mikrodermabrazja diamentowa
- peeling kawitacyjny
- ultrasonalia (sonoforeza - wprowadzanie ampulki za pomocą ultradźwięków)
- mezoporacja (natychmiastowy „lift efekt.”)
- makijaż Permanentny
- maniküre - Schellack
- pediküre
- przedłużanie-zagęszczanie rzęs 1:1
- henna

Serdecznie Zapraszamy!

Züricher Str. 29
81 476 München
(U3 Forstenrieder Allee)
Tel . 089 7593738
info@beautyimforum.de
www.beautyimforum.de

PONTE www.praxis-pontes.de

DORADZTWO PSYCHOLOGICZNE
COACHING I PSYCHOTERAPIA

Mühlthaler Straße 91A, 81475 München
tel. +49 157 88727501

Elżbieta Horemska - Kręcicka
Heilpraktikerin für Psychotherapie

- Profesjonalna pomoc w trudnych sytuacjach życiowych i momentach kryzysu.
- Wzmacnianie komfortu psychicznego i autonomii.
- Wspieranie konstruktywnych rozwiązań na drodze do osobistej przemiany.
- Pomoc w rozpoznaniu i przekroczeniu wewnętrznych blokad i schematów.
- Kształtowanie osobistego i zawodowego potencjału oraz odkrywanie nowych perspektyw.
- Trening relaksacji i uważności jako antidotum na codzienne stresy.
- Terapia par i rozwój umiejętności budowania relacji.
- Trening skutecznej komunikacji.
- Coaching dla przyszłych rodziców.

ZINTEGROWANE METODY I UROZMAIACONE TECHNIKI TERAPEUTYCZNE
INNOWACYJNE I ZINDYWIDUALIZOWANE PODEJŚCIE DO KLIENTA

Dr. med. Adam Konieczny
Specjalista ginekolog i położnik

z rozszerzoną specjalizacją w zakresie:
„Specjalnej operatywnej ginekologii” i
„Specjalnego położnictwa i perinatologii”
były ordynator w Niemczech i wieloletni adiunkt
Klinik w Heidelbergu i Münster (Westfalia)

Marktl Str. 2A
84489 Burghausen
Tel.: 0049 8677 3001

Operacje ginekologiczne, plastyczne i zabiegi kosmetyczne
Prowadzenie i nadzór ciąży normalnych i patologicznych
Onkologia ginekologiczna i chemioterapia
Diagnostyka i terapia w zakresie ginekologii urologicznej
3D- / 4D – Ultrasonografia
Diagnostyka i terapia niepłodności

Pon.– Pi. 8 – 12 Pon. i Czw. 15 – 18; Wt. 13 - 16

Zahnarzt am Marktplatz
Joanna Kozłowski

Lekarz Stomatolog
Specjalista Implantolog

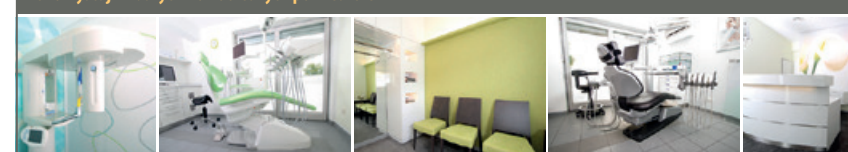
Marktplatz 7, 85375 Neufahrn
Tel. 08165-4866, Fax 08165-708676
info@zahnarztpraxis-kozowski.de
www.zahnarztpraxis-kozowski.de

Zakres leczenia:
• leczenie dzieci i dorosłych,
• profilaktyka,
• wypełnienia światłoutwardzalne i porcelanowe,
• leczenie kanałowe,
• korony, mosty i protezy,
• system CEREC,
• implanty,
• leczenie paradontozy,
• szyny zgryzowe,
• zabiegi kosmetyczne (np. wybielanie, licówki).

Gabinet mieści się w centrum Neufahrn
na północ od Monachium, samochodem A9
- kierunek Norymberga - zjazd Eching, Neufahrn, S-Bahn S1

GODZINY OTWARCIA:
pon. wt. śr.: 9.00-13.00 / 14.00-18.00
czw.: 11.00-18.00; pt.: 9.00-14.00

Skorzystaj z naszych nowoczesnych pomieszczeń

Lekarz
Ogólny-Internista
Feldmann Irena

Landsberger Straße 497
81241 München

Telefon: 089/88 14 89
Fax: 089/82020328
feldmann.irena@yahoo.de

Masz problem z alkoholem?
Skontaktuj się z nami

Polskojęzyczna Intergrupa
Anonimowych Alkoholików „Bawaria”

Strona internetowa: www.aabawaria.pl
Adres e-mail: kontakt@aabawaria.pl
Tel. 0151- 45495514

STOMATOLOG
dr. medycyny dentystycznej
Katharina Juretzki

Amalienstr. 60
(przy Uniwersytecie)
80799 München

Tel.: 089/39 37 20

ŁAMLIWOŚĆ

naczyń krwionośnych

lek. stom.

Marian Znorowski

cz. I

System naczyniowy organizmu to ukryta gęsta sieć powiązań wszystkich komórek z życiowo ważnymi organami wewnętrznymi, w której płynie krew od serca do organów i dalej do wszystkich komórek organizmu, a od nich powraca do serca. Drogą tych powiązań nie tylko transportowane są razem z krwią życiowo niezbędne substancje, ale dzięki temu systemowi powiązań możliwa jest odporność, stała temperatura ciała i stała wysokość pH, czyli aktywność jonów hydroniowych. Rola systemu naczyniowego organizmu dla podtrzymania życia jest niepodważalna.

Elastyczne naczynia tętnicze

Naczynia krwionośne tętnicze, zbudowane głównie z elastyny i kolagenu, charakteryzują się elastycznością i wytrzymałością na obciążenia mechaniczne, co umożliwia im efektywny transport krwi. Dzięki włóknom elastyny naczynia krwionośne, przy narastającym wskutek skurczu mięśnia sercowego ciśnieniu, mogą rozciągać się, zwiększając kilkakrotnie swoją długość, by następnie, gdy obciążenie się zmniejsza, szybko powrócić do pierwotnego kształtu i długości. Dzięki włóknom kolagenu ściany naczyń krwionośnych są wytrzymałe na obciążenia mechaniczne. Tak więc elastyczność i wytrzymałość na obciążenia mechaniczne naczyń krwionośnych warunkują ich funkcjonalność.

Wskutek utraty elastyczności, co ma związek ze wzrastającym wiekiem, czy z przebiegiem niektórych chorób, np. cukrzycy, naczynia krwionośne nie są w stanie skutecznie transportować krwi. W ich ściankach wzrasta ilość kolagenu, naczynia stopniowo sztywnieją, stają się w ten sposób podatne na rozwój miażdżycy i nie są w stanie przyjąć większego naporu krwi, co nieuchronnie prowadzi do przyspieszenia rozchodzącej się po aorcie fali tętna w momencie skurczu serca i jej przedwczesnego powrotu, a tym samym do wzrostu ciśnienia krwi, wzmożonej pracy serca, zmniejszonego dokrwienia naczyń wieńcowych i większego obciążenia naczyń krwionośnych. Zdaniem większości kardiologów jest to najczęstsza przyczyna powikłań sercowo-naczyniowych, a z czasem niewydolności układu krążenia.

Naczynia włosowate, ich łamliwość

Naczynia włosowate zbudowane są z warstwy śródbłonka i otaczającej go błony podstawnej. Od zewnątrz przylegają do niej nieregularnie rozmieszczone perycyty, komórki o własnościach kurczliwych.

Komórki śródbłonka tworzą gładką wyściółkę wewnętrzną naczyń, niezbędną do prawidłowego przepływu krwi. Ze względu na budowę i przepuszczalność ściany wyróżnia się typ naczyń włosowatych o ścianie ciągłej z selektywną przepuszczalnością, o ścianie okienkowej z przepuszczalnością dla substancji wysokocząsteczkowych i o ścianie nieciągłej z przepuszczalnością dla wszystkich substancji, a także komórek. Taka budowa umożliwia proces wymiany substancji odżywczych, tlenu i dwutlenku węgla, produktów przemiany materii pomiędzy krwią a komórkami oraz przechodzenie komórek krwi przez ścianę naczyń.

Łamliwość naczyń włosowatych uwarunkowana jest ich zmianami strukturalnymi. Etiologia choroby nie jest do końca poznana. Przypuszcza się, że u jej podłoża leżą zarówno predyspozycje genetyczne, jak i zjawiska autoimmunologiczne, a także procesy zapalne.

Wrodzona kruchość i nadmierna przepuszczalność naczyń włosowatych jest związana z zaburzeniami w ich budowie uwarunkowanymi genetycznie, na przykład wskutek braku enzymów biorących udział w reakcji budulcowej naczyń krwionośnych. Znanie są dzisiaj różne formy naczyniowej skazy krwotocznej, polegającej na patologicznych zmianach strukturalnych prowadzących do zwiększenia przepuszczalności ścian naczyń krwionośnych, jednak przyczyny ich zaistnienia nie są do końca wyjaśnione.

Nabyta łamliwość może wskazywać na niedobór witaminy C, która ma działanie uszczelniające, wzmacniające i regenerujące na ścianki włosowatych naczyń krwionośnych, a więc utrudnia ich pęknięcie i wysączenie się krwi do tkanek. Również niedobór kwasu tłuszczowego omega 3 może zwiększać łamliwość naczyń włosowatych, gdyż kwas ten poprawia przepływowość krwi, hamując tworzenie się zakrzepów naczyniowych. Wreszcie łamliwość naczyń krwionośnych może

wiązać się z wiekiem czy z przebytymi chorobami, np. cukrzycą. Zaawansowana łamliwość naczyń włosowatych objawia się poprzez skłonność do powstawania sińców, tworzenia się krwiaków po lekkim urazie lub bez przyczyny.

Rozpoznanie i określenie czynników ryzyka

Wczesne rozpoznanie czynników, które warunkują powstanie i rozwój łamłości naczyń krwionośnych oraz określenie stopnia ich zagrożenia, pozwala na stosowanie odpowiedniego postępowania profilaktycznego i leczniczego.

Do głównych czynników sprzyjających łamłości naczyń krwionośnych zalicza się miażdżycę, tworzenie się zakrzepów i stwardnień ścianek naczyniowych oraz zapalenie naczyń na skutek działania kompleksów immunologicznych. Jednak określając czynniki ryzyka, nie należy zapominać o obciążeniach dziedzicznych, o stylu życia, o nawykach odżywiania się itp.

Zmiany miażdżycowe, jak donoszą naukowcy, są wynikiem długotrwałego procesu zapalno-immunologicznego, uszkadzającego komórki śródbłonka w ściankach naczyń, a będącego konsekwencją oddziaływania takich czynników, jak niedotlenienie, wolne rodniki, homocysteina, zmodyfikowane lipoproteiny LDL czy glikowane białka. Wolne rodniki prowadzą przy niestabilności kolagenu i elastyny wskutek braku witaminy C do powstania drobnych uszkodzeń w postaci rys w wewnętrznej warstwie naczyń krwionośnych. Uszkodzenia te są prowizorycznie naprawiane przez lipoproteiny. Jednak taki mechanizm

naprawy sprzyja rozwojowi miażdżycy i tworzeniu się zakrzepów. Podatność na tego rodzaju patomechanizmy, jak się przypuszcza, uwarunkowana jest zarówno dziedzicznie, jak i nawykami odżywiania, nałogami, stresem itp. Zmiany miażdżycowe wykazują obecność specjalnych białek sprzyjających adhezji i chemotaksji monocytów, makrofagów czy limfocytów T oraz powstających w wyniku ich działania w ścianie naczyń cytokin i czynników wzrostu, które prowadzą do przebudowy ściany naczyń. Tego rodzaju aktywność biologiczna jest widoczna w postaci plam tłuszczowych, w których występują obciążone lipidami makrofagi, histiocyty, limfocyty T. Na powierzchni niektórych zmian miażdżycowych mogą pojawić się zakrzepy złożone z płytek krwi, leukocytów i włókien fibryny, które przy zachowaniu zasad prawidłowej terapii i racjonalnego odżywiania są odwracalne. Nieodwracalne są jednak ogniska nekrotyczne z odkładającymi się w nich pozakomórkowo złogami wapnia czy cholesterolu, które tworzą się na powierzchni zmian miażdżycowych.

W powstawaniu układowych zapaleń naczyń biorą udział procesy autoimmunologiczne. Ma to miejsce wtedy, gdy kompleksy antygen-przeciwciała, powstałe w ramach humoralnej odpowiedzi odpornościowej, są deponowane w śródbłonku drobnych naczyń krwionośnych rozmaitych narządów. Owe depozyty immunologiczne inicjują kolejne patologiczne procesy. Bowiem komórki żerne, które mają za zadanie pochłanianie zdeponowanych kompleksów, atakują także tkankę, na której powierzchni się one odłożyły. W ten sposób dochodzi do chorób z udziałem kompleksów immunologicznych, w których istotną rolę odgrywa także komplement i jego składniki zwane anafilotoksynami. Działanie anafilotoksyn polega na aktywacji leukocytów, głównie granulocytów obojętnochłonnych, oraz wyzwaniu znacznych ilości cytokin mających istotne znaczenie dla reakcji zapalnych. Zapalenia takie, w których dochodzi do uszkodzenia ścian naczyń krwionośnych, mogą być pierwotne o nieznanym przyczynie lub wtórne, przyczyną których jest inna choroba lub leki. Uszkodzenie ścian naczyń na skutek odkładania się w nich kompleksów immunologicznych może prowadzić do krwawień albo do zaburzeń zakrzepowo-zatorowych.

Na pytania odpowiada

dr Marian Znorowski

tel.: 08131/729440; 089/9579500;

praxis@znorowski.com

Stomatolog

dr Marian Znorowski

stomatologia ogólna
stomatologia dziecięca

Am Oberanger 14
85221 Dachau

Tel.: 08131/729 440

www.znorowski.de
praxis@znorowski.com

w szczególności:

ortodoncja

implanty

profilaktyka i estetyka

ortodoncja

implanty

profilaktyka i estetyka

Akceptujemy EU tymczasową kartę ubezpieczeniową

akceptujemy eu tymczasową kartę ubezpieczeniową

pracujemy też w soboty | mówimy po polsku | 7 minut od S2 do praktyki

endokrynologia . chiroterapia (kręgarz) . akupunktura

Dr. med. Marian Tymiec

dr med **tymiec**
lekarz internista - ogólny

tel.: 089 488 493 • fax: 089 489 21 12

Steinstr. 30 • 81667 München
(S-Bahn) Rosenheimerplatz - (U-Bahn) Max-Weber-Platz

implanty to nasza pasja

Centrum Stomatologii i Implantologii

Monachium – Giesing

Dr. Olaf I. Januszkiewicz
Tegernseer Landstraße 29, 81541 München

(dojazd: U2 Silberhornstraße)

089 – 652 327 Godziny przyjęć -
tylko po wcześniejszym ustaleniu terminu

- Stomatologia zachowawcza i endodoncja
- Pedodoncja
- Periodontologia
- Stomatologia estetyczna
- Ortodoncja
- Protetyka
- Chirurgia
- Implanty
- Wybielanie

młoda entuzjastyczna kadra * doświadczeni stomatolodzy * sympatyczna atmosfera * bezstresowe leczenie zębów

W GÓRY!

MIROSLAW JĘCZAŁA

zdobywca Kilimandżaro i Elbrusu doradza
czytelnikom Mojego Miasta

Wiosna zbliża się dużymi krokami, dni coraz dłuższe, słońce grzeje coraz mocniej. Pora pomyśleć o fizycznej aktywności na świeżym powietrzu, która pomoże nam pozbyć się, odłożonych przez okres zimowy, zbędnych kilogramów. To może w góry? Na początek może coś lżejszego, żeby powoli rozruszać organizm.

Brünnstein (1619 m)

to jeden z moich faworytów z klasy średniej. Idealna góra na sobotnią wyprawę, również do zrobienia z dziećmi powyżej sześciu lat.

Za punkt wyjścia obieramy parking Waldparkplatz Tatzelwurm w pobliżu Bayrischzell. Idąc stamtąd oznakowanym szlakiem po ok. 2,5 h docieramy do położonego na wysokości 1360 m schroniska Brünnsteinhaus (otwarte: maj – październik). Tam można zostać na krótki popas, jeśli ktoś już odczuwa taką potrzebę, i siedząc na słonecznym tarasie, rozkoszować się pięknym otaczającą przyrodą, podziwiając widoki, które są przedsmakiem tego, co czeka nas na górze.

Od schroniska na szczyt prowadzą dwie drogi – tzw. normalna, kręta, łatwa do pokonania podejście, które kończy się krótkim stromym odcinkiem, wymagającym pomagania sobie rękami. Dla ułatwienia zamontowane są stalowe liny. Ta część najczęściej radości sprawia naszym milusińskim. Druga możliwość to Dr.-Julius-Mayr-Weg – jest to namiastka via ferrata (niem. Klettersteig) – szlak prowadzący

przez skały, na którym zamontowane są metalowe stopnie i drabinki oraz stalowe liny, które ułatwiają wspinaczkę. Dodatkową atrakcją jest przejście przez wąską szczelinę pomiędzy dwiema skałami. Przejście każdą z tych dróg od schroniska na szczyt trwa ok. 45 min.

Brünnstein z charakterystyczną kapliczką oferuje nam przy ładnej pogodzie fantastyczną panoramę na Alpy Bawarskie. Koniecznie zabrać aparat fotograficzny! W tak pięknych okolicznościach przyrody prowiant zabrany na drogę smakuje jeszcze bardziej. Po zasłużonym wypoczynku i wpisaniu się do książki zdobywców możemy wyruszyć w drogę powrotną. Do domu wrócimy porządnie zmęczeni, ale w doskonałym nastroju!

Do zobaczenia na szlaku!

HEIZUNG SANITÄR LÜFTUNG SOLAR BRENNER-SERVICE

G d b R Meisterbetrieb

Altmann – Knutelski

Herzogstandstr. 24 81539 München
Tel.: 089/69398749
Fax: 089/69398750
Mobil: 0163 7665261/62
E-mail: firma@aku-gdbr.de

MÓWIMY PO POLSKU **WYKONUJEMY USŁUGI RÓWNIEŻ NA TERENIE POLSKI**

PRENUMERATA bez trudu bezpośrednio do Ciebie!!!

Moje Miasto - polonijne czasopismo z dostawą do domu

ZADZWOŃ
0871 97 46 335
lub
0163 153 00 57

. reklama polskich usług . porady . publicystyka .
. wydarzenia . kalendarium imprez .

MOJEMIasto

DOŁĄCZ do nas na facebooku

Schatzi & Hundesalon

Ursula Kuszka
Dyplomowany Groomer
Gartenstr. 1, 82110 Germering
Tel.: 0157 / 56876380

Nasze usługi:

- Kąpanie / Suszenie
- Strzyżenie
- Trymowanie
- Wyczesywanie podszerstka
- Odkośnianie
- Obcinanie pazurów
- Pielęgnacja uszu

Terminy po wcześniejszym uzgodnieniu telefonicznym
od Pn. do Pt. od 9:00 do 14:00
Tel.: 0157 / 56876380

DIGITAL TV SHOP

telewizja na kartę **HDTV**
nC+ z POLSATEM 1 i 2

Polskie programy bez umowy i abonamentu

44 Programy w tym 5 do 15 HD

Nowość! Smart HD dekodery z nagrywką na kartę

Sprzedaj i montaż!!! zestawów satelitarnych

Czerwiec 2015 - polscy nadawcy kończą nadawanie w SD (DVB-S)
Nie czekaj do czerwca! Już teraz wymień swój stary odbiornik na nowy!

SPRAWDŹ OFERTĘ!

80339 München-City, Theresienhöhe 3
Wejście: Schwanthaler Str.110
www.DigitalTVShop.de
Kom.: **0179/4316130 po polsku**

Salon Fryzjerski Magda

SERDECZNIE ZAPRASZA PANIE I PANÓW

od wtorku do piątku w godz. 9:30-18:00
oraz w soboty w godz. 9:30-16:00
Tel.: 089 / 260 26 202
Herzog-Wilhelm-Str. 25, 80331 München

UWAGA: NOWY ADRES!!!!

Salon Fryzjerski

POLSKI SALON FRYZJERSKI

Eugeniusz Ochmann
www.salon-ochmann.de

Landsbergerstr. 12
80339 Muenchen
tel: 089/5023146
Tram. 18 i 19 Holzapfelstr.
(przed salonem)

DLA PANI		DLA PANA	
Strzyżenie	od 15€	Strzyżenie	od 13€
Balejage	od 35€	Mycie, strzyżenie,	
Pasemka	od 25€	woda do włosów,	
		masaż	od 19€

Wiola, Renata, Anna, Konrad, Dawid, Eugeniusz
Zapraszają: pn-pt 9-19, sob 9-15

Polski Salon Fryzjerski

modne fryzury
perfekcyjne strzyżenie
i uczesania
koloryzacja
i pielęgnacja włosów
przedłużanie włosów
prostowanie keratynowe
na najwyższym poziomie

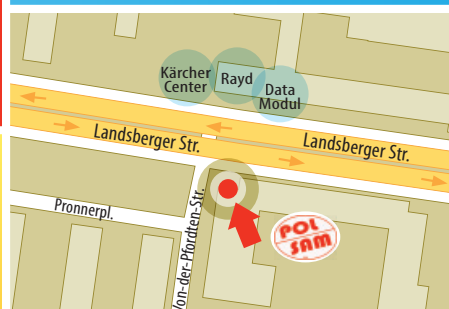
Albert-Roßhaupterstr 112 · 81369 München · Tel. 089/7144962

Chciałbym dodać, że w PolSamie zawsze humor mamy, no i wszystkich naszych klientów nim też obdarzamy.

Godziny otwarcia:
pon.-piątek **8.30 – 19.00**
sobota **8.30 – 16.00**

Von-der-Pfordten-Str. 1
80687 München
tel. 089 / 51513316

Przyjechałam do Monachium dwa lata po studiach. Miał być rok, a tu 10 właśnie minęło. Lubię Bawarię, nawet bardzo ją lubię. Dobrze się tu czuję, więc sobie tu żyję. Ale kocham też moją Warmię i Mazury, z których pochodzę. Mimo że tu żyję, to Polka ze mnie z krwi i kości. Lubię nasze polskie tradycje i staram się je pielegnować. Jeśli chodzi o moje preferencje kulinarne, to zdecydowanie wygrywa kuchnia śródziemnomorska, ale na mielonego z buraczkami mojej Mamy zawsze mam ochotę. A tak właściwie, to w moim jadłospisie znajduje się wszystko, na co mam ochotę.

(Nie) Siłuj się z wiosną!

Z utęsknieniem czekamy na wiosnę. Jednak wraz z jej nadejściem większość z nas przez około 2-3 tygodnie będzie odczuwać spadek koncentracji, rozdrażnienie, częstsze niż zwykle bóle głowy i stawów, zmęczenie oraz ogólne osłabienie. Wprost proporcjonalnie do radości z coraz dłuższych i słonecznych dni będzie wzrastać uczucie utraty energii. Mowa o przesileniu wiosennym. W tym czasie nasze organizmy przestawiać się będą z rytmu jesienno-zimowego na wiosenno-letni.

Objawy te są mało przyjemne, dlatego warto wiedzieć, jak sobie z nimi radzić. Przede wszystkim należy zmienić zimowe nawyki, w tym również żywieniowe. Zimą chętnie sięgamy po ciężkostrawne potrawy, rozgrzewające nas od środka, jak mięsa i sosy. Oczywiście najczęściej podawane są z dużymi porcjami węglowodanów. Któż nie lubi makaronu, kopytek czy ziemniaków? W czasie przesilenia wiosennego powinniśmy je odstawić na rzecz produktów ze zwiększoną

dawką witamin i mikroelementów, czyli świeżych warzyw i owoców, chudego nabiału i ryb. Wiosenna dieta powinna być pełnowartościowa i zbilansowana.

Dzień proponuję rozpocząć posiłkiem, w którym znajdują się węglowodany złożone, jak np. musli, granola bądź pieczywo pełnoziarniste, które dodadzą nam energii na rozpoczęty dzień. W ciągu dnia powinniśmy spożywać dużo świeżych warzyw i owoców. Są one źródłem witamin, dzięki czemu wzmocnią organizm,

a zawarty w nich błonnik wspomogło przemianę materii. Rozdrażnienie pomaga zniwelować witamina B, której jest dużo w kaszach, rybach, a także w kielkach zbóż. Zjedzmy codziennie kilka orzechów, pestek dyni czy słonecznika. Okazuje się, że równie dobrze działa na nasze organizmy gorzka czekolada. Podobnie jak orzechy i kielki dostarczy nam ona magnezu, który odgrywa istotną rolę w okresach stresu i osłabienia. Pamiętajmy również o prawidłowym nawodnieniu organizmu. Dorosły człowiek powinien w ciągu dnia spożywać 30 ml wody na każdy kilogram masy ciała. Zamiast czarnej herbaty warto pić wodę z cytryną i imbirem, dostarczy nam ona witaminy C.

Wszystkie powyżej opisane składniki są zawarte w dzisiaj prezentowanej potrawie. W ciągu dnia zamiast kanapki warto pokusić się o przygotowanie np. kulek z kaszy bulgur. „Zadbają one” o nasze dobre samopoczucie. Gdy po-
przestaniemy na wymieszaniu wszystkich składników, uzyskamy smaczną sałatkę.

SMACZNEGO

KULKI Z KASZY BULGUR

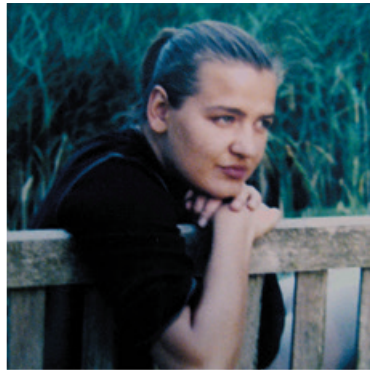
Składniki

70g kaszy bulgur; 75 ml rosółu; ok. 2 łyżek soku z cytryny;
0,5 papryki czerwonej; 0,5 papryki zielonej; 1 cebula dymka;
1 ząbek czosnku; 2 łyżki posiekanego szczypiorku;
2 łyżki posiekanej pietruszki; 1 łyżeczka koncentratu pomidorowego;
1 łyżka oliwy z oliwek; sól, pieprz, papryka mielona

Przygotowanie:

Kaszę bulgur zalać gorącym rosołem, przykryć i odstawić na 20 minut. Od czasu do czasu przemieszać. Następnie wymieszać z 1 łyżką soku z cytryny. Papryki wymyć, oczyścić z gniazd nasiennych i pokroić w drobną kostkę. Dymkę i czosnek pokroić drobno. Paprykę, dymkę, czosnek i zioła wymieszać z przestudzonym bulgurem, koncentratem pomidorowym i oliwą. Doprawić solą, pieprzem, papryką mieloną i resztą soku z cytryny. Całość wyrobić na jednolitą masę. Z masy formować dowolnej wielkości kuleczki i ułożyć na pietruszce bądź liściach sałaty.

daria nadoleka

Ukończyła orłowskie Liceum Plastyczne, studiowała na Europejskiej Akademii Sztuk i gdańskiej Akademii Sztuk Pięknych. Wiele wystawia, angażuje się w rozwijanie plastycznych talentów uzdolnionych w tym kierunku dzieci. Mieszka w Bawarii.

MOTTO
na dziś

Bogactwo nie jest ulgą w kłopotach - jest tylko zmianą kłopotów.

KĄCIK MUZYCZNY Agnieszki HEKIERT

Bosonoga Diva...

Znana wszystkim zachwyconym jej pięknym głosem słuchaczom

Cesaria Evora, bo o niej mowa, to kobieta, która, po pierwsze, zaczęła swą karierę w wieku już bardzo dojrzałym. Po drugie, usłyszał ją cały świat, przede wszystkim jej niewyobrażalnie spokojny i wzruszająco wykonany utwór „Besa me mucho”.

Po trzecie, potrafiła zaczarować tłumy właściwie nic nie mówiąc na scenie. Jej głos – dojrzały, przepalony, zaprawiony rumem i whisky miał w sobie tęsknotę za domem, za Wyspami Zielonego Przylądka. W rodzimych stronach nie była żadną gwiazdą. Kochała śpiewać, stąd co wieczór pielgrzymowała od klubu do klubu,

zatrzymując się z potrzeby serca, aby zaśpiewać za szklaneczkę czegoś mocniejszego. Znało ją całe miasto. Znało, ale nie wiedziało, jakim jest skarbem. Cesaria dość długo śpiewała na ulicach rodzinnego Mindelo. Zawsze na bosy, stąd jej zamiłowanie do nieposiadania obuwia... i w grudniu, i w marcu, zarówno w Polsce, jak i w najdalszych zakątkach świata. Jak poznał ją świat, jaka była, co sprawiło, że zamilkła na 10 lat? Na te i inne pytania odpowiedź już w następnym numerze. W międzyczasie zasluchajcie się w przepiękne morny bosonogiej divy.

Agnieszka Hekiert

www.hekiert.com

- wokalistka jazzowa, czynnie działająca na scenie europejskiej. W Polsce jest jednym z najlepszych vocal coach'ów (trenerów śpiewu) pracujących z młodymi, zdolnymi wokalistami w programach Mam Talent, X-Factor, Fabryka Gwiazd (2008), My Camp Rock II (2010), a obecnie Twoja Twarz Brzmi Znamo. W 2012 ukazała się nowa płyta Agnieszki „Stories” nakładem Universal Music Polska (dostępna w iTunes i dobrych sklepach muzycznych).

Co, gdzie, kiedy?

MARZEC/KWIECIEŃ

MONACHIUM

18.03.2016 18:00

Brydź towarzyski i sportowy w Klubie Brydżowym w Monachium. Miejsce: Dominikuszentrum Hildegard-von-Bingen-Anger 1-3; informacje: Jadwiga Suchocka, tel.: 089/ 201 12 70 oraz na www.bezatu.de. Kolejne terminy spotkań: 1.04.2016, 15.04.2016, 29.04.2016

03.04.2016 19:00

Klavierband YOUNDI. Koncert fortepianowy, w programie utwory Fryderyka Chopina. Gasteig, Carl-Orff-Saal – Rosenheimer Straße 5. Bilety do nabycia na stronie www.muenchenticket.de

30.04.2016 20:00

Lange Nacht der Musik, w Centrum Kultury Polskiej, Prinzregentenstr. 7, www.muenchner.de/musiknacht; Karty wstępu do nabycia w Centrum Czeskiej Kultury, Prinzregentenstr. 7

NORYMBERGA

06.03.2016 19:00

Niezwykły koncert Renata Przemek Trio – Heilig-Geist-Haus, Hans Sachs Platz 6 kontakt@krakauer-haus.de

17.03.2016 19:00

Spotkanie z Matthiasem Nawratem, autorem książki „Die vielen Tode unseres Opas Jurek”, na którym poruszone będą przemocy, wykluczenia, głodu i lęku przed przyszłością. Wstęp wolny. Centrum Kulturalne – Krakauer Haus, Hintere Insel Schütt 34, Tel. 0911 22 41 20, kontakt@krakauer-haus.de

22.03.2016 19:30

Koncert muzyczny Poland meets Paris – Daniel Kramer (Fortepian) i Verena Sennekamp (wiolonczela); poruszający koncert, na którym usłyszą państwo kompozycje m.in. Alexandra Tansmana, Fryderyka Chopina i Szymona Laksa. Wstęp 10 Euro /Bilet ulgowy 8 Euro. Centrum Kulturalne – Krakauer Haus, Hintere Insel Schütt 34, Tel. 0911 22 41 20, kontakt@krakauer-haus.de

28.04–04.05.2016

11. Polski Tydzień Filmowy 2016 w Cinecitta, organizator – Krakauer Haus. Prezentacje filmów i dyskusje będą odbywać się m.in. w Cinecitta, Gewerbemuseumsplatz 3, Tel: 0911 / 206 660 oraz w E-Werk, Fuchsenwiese 1. kontakt@krakauer-haus.de

Polecamy stronę Deutsch-Polnische Gesellschaft e.V. (Towarzystwo Niemiecko-Polskie Monachium) z aktualnymi terminami (www.dpgm.de)
Zalecamy sprawdzenie terminów u organizatora.

Dzień otwarty SPK

zapisy do szkoły na rok szkolny 2016/2017

Kierownik Szkolnego Punktu Konsultacyjnego im. Tadeusza Chciuka-Celta przy Konsulacie Generalnym RP w Monachium ogłasza dzień otwarty SPK połączony z zapisami do szkoły na rok szkolny 2016/2017.

Wszystkich zainteresowanych zapraszamy **16 kwietnia 2016 roku** w godzinach **od 10.00 do 14.00** do siedziby SPK przy Balanstr. 208 w Monachium.

Zapisu do szkoły można będzie dokonać w sali 06 na parterze.

Dokumenty niezbędne przy zapisie dziecka do szkoły:

- paszport lub dowód dziecka
- zaświadczenie o uczęszczaniu do szkoły niemieckiej
- wypełniony kwestionariusz osobowy, który można znaleźć na naszej stronie internetowej.

Pytania dotyczące funkcjonowania szkoły oraz nauki w naszej placówce prosimy kierować na adresy mailowe: radarodzicow@spkm.net – w razie pytań dotyczących oddziałów zerowych, sekretariat.spkm@gmx.de – zapisów do SPK.
Serdecznie zapraszamy!

Przygody Karolka i kotki Heleny, czyli „Carmina Burana” dla dzieci

Niemieckie wydawnictwo „Anette Betz” specjalizuje się w publikacjach przybliżających muzykę klasyczną najmłodszym melomanom. Jego nakładem ukazała się ostatnio książka objaśniająca treść najstojniejszego utworu Carla Orffa, kantaty scenicznej „Carmina Burana”, którą skomponował do średniowiecznych tekstów poetyckich. Utwór jest bardzo popularny nawet wśród osób niezbyt zainteresowanych muzyką klasyczną. Każdy ambitny chór ma go w repertuarze i występuje z nim najczęściej – ze względu na treść – w okolicach przesilenia wiosenno-letniego. Autorami jego adaptacji skierowanej do dzieci są Rudolf Herfurtner i rysowniczka Anette Bley.

Bohaterem opisywanej historii jest siedmioletni Karolek, którego ciocia pewnego wieczoru wybrała się na koncert i zostawiła pod opieką chłopca kotkę Helenę. Niestety, wiosenny zew natury sprawia, że Karolkowi nie udaje się upilnować zwierzątka. W pogoni za Heleną chłopiec dociera do parku, gdzie napotyka ogromne kamienne koło fortuny. Za jego sprawą przenosi się do średniowiecznej wsi, której mieszkańcy świętują właśnie nadejście wiosny. Karolek spotyka Godelę, swoją rówieśniczkę, która staje się jego przewodniczką, prowadzi go do miejsc, w których toczy się akcja utworu i objaśnia mu znaczenie śpiewanych pieśni.

Książka wydana w formacie A4 ma tylko 30 stron, a trzy czwarte jej treści stanowią ilustracje. Do wydania dołączona jest płyta CD z nagraniem utworu z 1989 r., w wykonaniu Orkiestry Słowackiego Radia z Bratysławy i Chóru Słowackiej Filharmonii pod dyktando Stephena Gunzenausera. W nagraniu wzięli udział soliści: Eva Jenisová (sopran), Vladimír Dolezal (tenor) i Ivan Kusnjer (baryton). Za pomocą zabawnych ikon autorzy przypisali kolejne fragmenty powiastki odpowiednim częściom „Carminy...” wymienionym w spisie treści. Mimo niewielkiej ilości tekstu, czytanie z równoczesnym słuchaniem płyty zajmuje dużo czasu; dokładnie tyle, ile trwa cała „Carmina Burana”.

Z uwagi na fakt, że odbiorcami publikacji są dzieci, wątek miłosny został w niej zredukowany. Rudolf Herfurtner wyróżnił spośród wiejskiej zbiorowości jedną zakochaną parę: Florentynę i Floriana, który jest starszym bratem Godeli. Dzieci

Jedną z ilustracji autorstwa Anette Bley

przez Anette Bley obrazki, a pamięć przywoła wiosenne obrzędy w średniowiecznej wiosce, o których opowiadała Karolkowi Godela.

Jadwiga Zabierska

SPOTKANIE Z PISARZEM

REMIGIUSZ MRÓZ

Remigiusz Mróz już od kilku lat szturmem podbija serca polskich czytelników i jest najlepszym przykładem na to, że jako Polacy, nie mamy się czego wstydzić, jeśli chodzi o szeroko pojętą literaturę sensacyjną i kryminalną.

Z wykształcenia doktor prawa, z powołania pisarz, a do tego skromny, sympatyczny i otwarty na czytelnika człowiek. Do tej pory wydał 11 powieści, z czego 3 stanowią odrębne historie: „Chór zapomnianych głosów”, „Wieża milczenia” i „Turkusowe szale”, a pozostałe 8 wchodzi w skład cykli: Parabellum, Joanna Chyłka i Trylogia z komisarzem Forstem. Są to pozycje bardzo zróżnicowane tematycznie, więc z pewnością każdy znajdzie coś dla siebie, a ja ze swojej strony zapewniam, że niezależnie od fabuły każda z tych książek jest szalenie wciągająca i trzymająca w napięciu do samego końca.

Aby lepiej poznać tego autora i dowiedzieć się, jakich jeszcze tytułów możemy się spodziewać w najbliższym czasie, serdecznie zapraszam do przeczytania rozmowy, jaką z nim przeprowadziłam.

MG: Jak zaczęła się pańska przygoda z pisaniem?

RM: Od czytania. Od bezsenności. A właściwie od jednego i drugiego w pewnym sensie. Jako dziecko nie potrafiłem zasnąć, jeśli rodzice nie poczytali mi choćby przez pół godziny. Często sam dopowiadałem sobie ciąg dalszy lub wymyślałem własne historie, a w podstawówce zacząłem eksportować je z wyobraźni do komputera. I tak to się zaczęło.

MG: Czy ma pan jeszcze inne pasje oprócz książek?

RM: Na dobrą sprawę nie, bo chyba ich nie potrzebuję. Nie bez powodu mówię, że kto czyta, ten żyje tysiącem żyć. Jeśli ktoś jeszcze przy okazji pisze, ta liczba żywotów zwiększa się jeszcze bardziej.

MG: Jakie książki czyta pan prywatnie?

RM: Przeważają skandynawskie kryminały, ale lubię sięgać po powieści z każdej półki. Ostatecznie jednak dość szybko wracam zawsze do mojego gatunku bazowego, gdzie pojawia się zbrodnia pod taką czy inną postacią. Czasem jest trudno. Teraz czytam Myśliwskiego i nie mogę przestać – Nesbø, Mankell, Nesser i inni poszli w odstawkę.

MG: Preferuje pan ideę spontanicznego pisanie i czekania na wenę czy może systematycznej, codziennej pracy nad powieścią?

RM: Czekając na wenę, pisarz właściwie nie doczeka się niczego. A z pewnością nie końca pracy nad książką. To słowo trzeba usunąć ze słownika i pisać dzień w dzień, wyrabiając określoną normę ilościową lub godzinową. W moim przypadku to od dziesięciu do piętnastu stron dziennie, co przekłada się na typowy ośmiodziesiętny dzień pracy. Z codziennymi

nadgodzinami. A najlepsze jest to, że każda minuta spędzona przy książce to niesamowita frajda.

MG: Czy planuje pan wydawanie swoich powieści również poza granicami Polski?

RM: Oczywiście! Myślę, że każdy pisarz chce reprezentować swój kraj za granicą – to jeden z tych wielkich celów, które stawia sobie każdy z nas. Żadnych konkretów w kwestii moich książek niestety nie mogę ujawnić, ale chyba mogę zdradzić, że jestem dobrej myśli.

MG: Jakie premiery pańskich książek czekają nas w tym roku i kiedy możemy się ich spodziewać?

RM: Trzydziestego marca wraca niezmordowana warszawska prawniczka, Joanna Chyłka, która będzie musiała zmierzyć się zarówno z problemami na sali sądowej, jak i w życiu osobistym. Rewizja poruszy też pewien ważny temat, który z jakiegoś powodu omijamy w polskiej literaturze kryminalnej... Na przełomie maja i czerwca ukaże się zaś ostatni tom trylogii z Wiktorem Forstem. Właśnie kończę go pisać i mogę z czystym sercem przyznać, że takie emocje podczas tworzenia finału nie towarzyszyły mi przy pracy nad żadną inną książką.

MG: Dziękuję za czas poświęcony czytelnikom „Mojego Miasta”. Życzę Panu wielu kolejnych sukcesów, a naszym czytelników gorąco zachęcam do zapoznania się z twórczością Remigiusza Mroza.

* * *

Po więcej informacji o tym, co warto czytać, zapraszam na www.magotaczyta.blogspot.de oraz www.facebook.com/magotkowo

Remi Autoservice Ltd Jakość niemiecka, ceny polskie!

specjaliści z ponad 10. letnim doświadczeniem w naprawach samochodowych

Remi Autoservice Ltd

Geretsriederstr. 3
81379 München
Tel: 089 787 47 580
Fax: 089 71998275
Mobil 0173 79 28 303

pn. - pt. 09:00 – 18:00
sb. 09:00 – 13:00

PRZYKŁAD:
wymiana 4 kół
z wyważeniem
od **25 EURO**

- serwis i naprawy opon
- przeglądy techniczne (TÜV/HU)
- przygotowanie samochodu do przeglądu
- inspekcje regularne według specyfikacji producenta
- kompleksowe naprawy samochodu (np. silnika, skrzyni biegów itd.)
- roboty blacharskie i lakiernicze
- naprawy powypadkowe
- pomoc administracyjna po wypadku (rzeczoznawstwo, adwokat itd.)

Warsztat samochodowy

Bosch Car Service Dachau

AUTOGAS KARLSFELD

Sławomir Ratajczyk

85757 KARLSFELD, Dieselstr. 17
tel. 0152/287 95 199, tel. 08131/3186190
e-mail: sfafik@interia.pl

bosch-carservice-dachau.de

Autogaz • Elektronika • Mechanika

WARSZTAT mechaniki samochodowej

GibGas Paweł Kfz Werkstatt UG

Bodenseestr 222, 81243 München
tel.: 089 41612234 i 089 26214696

www.autogasmuenchen.com
info@autogasmuenchen.com

NAPRAWY I SERWIS:

- instalacji gazowych
- mechaniki i elektroniki
- blacharstwo, lakiernictwo
- obsługa firmowych flot samochodowych

PRZYKŁADOWE CENY USŁUG:

- Diagnostyka komputerowa Launch lub VCDS lub Vag Can Pro 39€
- Sprawdzenie auta przed zimą (Wintercheck) 29€
- Wymiana tarcz i klocków hamulcowych (przód Passat b5 1,9TDL z materiałem) 199€
- Klimaservice (400 g R134a inkl.) 49€

Na terenie Monachium działamy od 2007 r.

Zespół sześciu wykwalifikowanych mechatroników gwarantuje najwyższą jakość wykonywanych usług. Części samochodowe zakupujemy od różnych dystrybutorów, co pozwala nam na utrzymanie korzystnych cen.

ZAPRASZAMY

RZECZOZNAWCA samochodowy

Kfz-Sachverständiger

Piotr Sobiecki

Doradztwo i konsultacje!

Wyceny i kosztorysy w zakresie uszkodzeń powypadkowych pojazdów osobowych, motocykli i aut dostawczych.

Opinie techniczne sporządzane są według prawa niemieckiego i w języku niemieckim.

Na wyceny szkód powypadkowych dojeżdżamy w miejsce podane przez klienta.

Kfz-Sachverständigenbüro Peter Sobiecki

Joseph-Dollinger-Bogen 18
80807 München

tel.: 089/35656771
tel. kom.: 0177/5181461
fax.: 089/35656772

e-mail: info@ps-gutachter.de
www.ps-gutachter.de

Nauka jazdy

Perlacherstr. 67
81539 München
Giesing

PKW-LKW-KRAD

FAHRSCHULE BATYRA

tel.: 089 69 77 73 74
Mobil: 0176 210 412 79

www.fahrschule-batyra.de

prawo jazdy również w j. polskim w kategoriach:
B - BE - C1 - C1E - C - CE

STUTTGART

Erligheimer Str. 8
70437 Stuttgart

Öffnungszeiten

Mo.-Fr. 10.00 - 20.00 Uhr
Sa. 09.00 - 17.00 Uhr

Tel. 0711 8107 4899

stuttgart@lukullus-laden.eu

Polnische Spezialitäten Lukullus

Die beste Wurst aus Polen

Der beste Kuchen aus Polen

www.lukullus-laden.de

AUGSBURG

Klausstraße 24
86167 Augsburg

Öffnungszeiten

Mo.-Fr. 10.00 - 20.00 Uhr
Sa. 10.00 - 17.00 Uhr

Tel. 0821 9072 8861

augsburg@lukullus-laden.eu

NIE DLA PALACZY

Płuca dotknięte rakiem i zniszczone zęby – to obrazki, do których będą musieli przywyknąć palacze z początkiem maja.

Zdjęcia niczym z horroru i dające do myślenia przestrogi znajdują się na większości paczek papierosów, aby tym samym zniechęcić palaczy. Bundestag zgodził się na wprowadzenie dyrektywy UE dotyczącej produktów tytoniowych – mimo protestu branży. Dwie trzecie powierzchni przodu i tyłu opakowań papierosów i tytoniu będą zajmowały odstraszające zdjęcia.

Poza tym ustawa zakazuje używania aromatów, które niwelowałyby smak tytoniu. Wyjątek stanowią tylko papierosy mentolowe, które zostaną wycofane później.

(job-profi.pl)

Daniel Mazur

Orleansstr. 70
81667 München
Mobil 0 179 11 66 204
www.auto-max.eu

KREDYTY NA ZAKUP SAMOCHODÓW

Dokumenty potrzebne do otrzymania kredytu:

- Dowód osobisty lub paszport
- Karta do bankomatu
- Firmy: Gwerbe Anmeldung (min. 2 lata)
- BWA od księgowego za ostatni rok

Impressum

WYDAWCA: Grzegorz Spisla - werbe-agentur spisla Kreuzackerstr. 44, 84036 Kumhausen; **KONTAKT:** tel. +49 871 97 46 335, fax +49 3222 1460 899, e-mail: redakcja@mm-gazeta.de;
REDAKTOR NACZELNY: Bogdan Żurek. **SEKRETARIAT:** Magdalena Felchnerowska. Zamieszczone teksty podlegają prawu autorskiemu. Przetwarzanie tylko za zgodą wydawcy. Redakcja nie odpowiada za niezamówione artykuły i zdjęcia. Za treść ogłoszeń, artykułów sponsorowanych oraz reklam redakcja i wydawnictwo nie ponoszą odpowiedzialności. **DRUK:** Sonar Sp. z o.o., ul. Kostrzyńska 89, 66-400 Gorzów Wlkp., tel. (+48 95) 736 88 35, e-mail: biuro@sonar.pl, www.sonar.pl; **NAKLAD:** 8000.

HERAUSGEBER: werbe-agentur spisla Kreuzackerstr. 44 84036 Kumhausen **KONTAKT:** Tel. +49 871 97 46 335, Fax +49 3222 1460 899, e-mail: redakcja@mm-gazeta.de;
Der Inhalt unterliegt dem Urheberrecht. Die Verwertung aller Beiträge ist nur mit der schriftlichen Zustimmung des Herausgebers gestattet. Für unverlangt eingesandte Bild- und Textbeiträge keine Gewähr. Herausgeber und Redaktion haften nicht für den Inhalt der veröffentlichten Anzeigen. **DRUCK:** Sonar Sp. z o.o., ul. Kostrzyńska 89, 66-400 Gorzów Wlkp., tel. (+48 95) 736 88 35, e-mail: biuro@sonar.pl, www.sonar.pl; **AUFLAGE:** 8000.

Konsulat Generalny RP w Monachium
Röntgenstr. 5, 81679 München
Tel.: 089/418 60 80;
www.berlin.polemb.net/index.php?document=249
Deutsch-Polnische Gesellschaft München e.V.
Towarzystwo Niemiecko-Polskie w Monachium
Postfach 70 04 44, 81304 München
Tel.: +49 89 785 29 54
mail@dpgm.de, www.dpgm.de

Krakauer Haus
Hinter Insel Schütt 34, 90403 Nürnberg
Tel.: 0911 22 41 20

Polska Parafia Katolicka Augsburg
Thommstr. 24B, 86153 Augsburg
Tel.: 0821/30749

Polska Parafia Katolicka w Ingolstadt
Gaimersheimerstr.32, 85057 Ingolstadt
Tel.: 0841/84845

Polska Parafia Katolicka Ludwigsburg
Moldaust. 20, 71638 Ludwigsburg
Tel.: 07141/893369

Polska Parafia Katolicka w Monachium
Heßstraße 24, 80799 München
Tel.: 089/273 22 00

Polska Parafia Katolicka w Norymberdze
Arminiusstr.21, 90402 Nürnberg
Tel.: 0911/473355

Polska Parafia Katolicka Regensburg
Plattlinger Str.6, 93055 Regensburg
Tel.: 0941/794478

Polska Parafia Katolicka Stuttgart
Zuckerbergstr. 9, 70378 Stuttgart
Tel.: 0711/564184

ADWOKACI:
BOROWSKA-WÜNSCH Krystyna
Schulstr.10, 80634 München
Tel.: 089/13038628
CZECH-GROLLMANN Anja
Nymphenburger Strasse 20, 80335 München
Tel.: 089/51 51 49 53

DEMACKER Izabela S.
Müllerstr. 40, 80469 München
Tel.: 089/85 63 63 55

DERKACZ Oskar
Sonnenstr. 27 / 2. OG, 80331München
Tel.: 089/12 76 25 46

DUDEK Ilona
Oskar-von-Miller-Ring 31, 80333 München
Tel.: 089/287 297 330

GROBORZ Olaf
Donnersbergerstr. 46, 80634 München
Tel.: 089/13 95 83 72

MOTKOWSKI Christoph
Herzog-Wilhelm-Str. 21, 80331 München
Tel.: 089/218 955 62

PAZUR Maciej
Trappentreustr. 42, 80339 München
Tel.: 089 / 307 86 768, Mobil: 0176 / 77225482

PRZIBYLLA Alexander
Oskar-von-Miller-Ring 31, 80333 München
Tel.: 089/287 297 330

ULATOWSKI Witold
Karlstrasse 60, 80337 München
Tel.: 089/260 242 96

AUTO - USŁUGI:
AUTOGAS KARLSFELD
Dieselstr. 17, 85757 Karlsfeld
Tel.: 0152 / 287 95 199

Paweł KFZ Werkstatt
Bodenseestr. 222, 81243 München/Neuauubing
Tel.: 089/262 14 696

Remi Autoservice Ltd
Geretsriederstr. 3, 81379 München
Tel.: 089 / 787 47 580

Rzeczoznawca samochodowy – SOBIECKI Piotr
Joseph-Dollinger-Bogen 18, 80807 München
Tel.: 089/35656771, Mobil: 0177/5181461

DORADZTWO PODATKOWE:
JAROS Agnieszka
Zur Herrgottsruhe 6, 89335 Hochwang
Tel.: 08223/409 677
Klausenburgerstraße 9 Geb. C, 81677 München
Tel.: 089/909 387 85, Mobil: 0179/298 67 70
MADŻAROW Paweł
Werner-Eckert-Str. 4, 81829 München
Tel.: 089/99936501, Mobil: 0179 5468121

MOTKOWSKI Christoph
Herzog-Wilhelm-Str. 21, 80331 München
Tel.: 089/218 955 62

PRZIBYLLA Alexander
Oskar-von-Miller-Ring 31, 80333 München
Tel.: 089/287 297 330

DORADCA PODATKOWY:
JAROS Agnieszka
Zur Herrgottsruhe 6, 89335 Hochwang
Tel.: 08223/409 677
Klausenburgerstraße 9 Geb. C, 81677 München
Tel.: 089/909 387 85, Mobil: 0179/298 67 70
MADŻAROW Paweł
Werner-Eckert-Str. 4, 81829 München
Tel.: 089/99936501, Mobil: 0179 5468121
KSIEGOWOŚĆ:
BBL Service
Paul-Heyse-Str. 6, 80336 München
Tel.: 089/322 123 78
BBS Sozoniuk Izabela
Jutastr.7, 80636 München
Tel.: 089/51997638, Mobil: 0162/4143601
LASOTA Janina
Gaimersheimerstraße 19, 85057 Ingolstadt
Tel./Fax: 0841 1426098

LEKARZE:
OGÓLNY:
FELDMANN Irena
Landsberger Str. 497, 81241 München – Pasing
Tel.: 089/ 88 14 89
PETZOLD Małgorzata
Rosenheimerstr. 79, 81667 München
Tel.: 089/48 95 67 49
RASCHKE Jacek
Hauptmarkt 17, 90403 Nürnberg
Tel.: 0911/22021
RITTER Małgorzata
Adenauerstr. 6, 82178 Puchheim
Tel. 089 / 80 43 50

TYMIEC Marian
Steinstr.30 81667 München
Tel.: 089/488 493
ZADROŻNY Jacek
Therese-Giehse-Alee 33, 81739 München
Tel.: 089/67907332

GINEKOLOG:
KARASIŃSKI Norbert
Bahnhofstr.41, 82152 Planegg k. München
Tel.: 089/859 55 59

KONIECZNY Adam
Marktler Str. 2A, 84489 Burghausen
Tel.: 08677/3001

SCHWARZ Mariusz
Karl-Köglsperger-Str. 31, 80939 München
Tel.: 089/311 99 57

STOMATOLOG:
JANUSZKIEWICZ Olaf I.
Tegernseer Landstraße 29, 81541 München Giesing
Tel.: 089/652 327

JURECKI Katharina
Amalienstr. 60, 80799 München
Tel.: 089/39 37 20

KOZŁOWSKI Joanna
Marktplatz 7, 85375 Neufahrn
Tel.: 08165/48 66

SITEK Christian
Moosacher Str. 58c, 80809 München
Tel. 089 59 52 73

STEINBERG Richard i DOMANSKI Hanna
Müllerstr.27, 80469 München
Tel.: 089/2609541

ZNOROWSKI Marian
Am Oberanger 14, 85221 Dachau
Tel.: 08131/729440

LOGOPEDIA:
MACHOWSKI ANNA & KOLLEGINEN
Teucherstr. 28, 81829 München
Tel.: 089/189 042 09

KARDIOLOG:
MURA Roman
Tal 15/2, 80331 München
Tel.: 089/2166930

ORTODONTA:
GREMMINGER Agnieszka
Berg-am-Laim-Str. 147, 81673 München
Tel.: 089/43 10 93 30

PSYCHOTERAPIA:
HOREMSKA-KRECICKA Elżbieta
Heilpraktikerin für Psychotherapie
Mühlthaler Straße 91A, 81475 München
Tel.: +49/177 0000 000

KACZMAREK Anna
psycholog kliniczny i psychoterapeuta
Schleissheimerstrasse 180, 80797 München
Tel.: 0152 / 072 15 774

KRUSZNICKA Aleksandra
Psycholog
Theresienstraße124, 80333 München
Tel. 0176 37 0041 46

STANKOWSKI Marta
Heilpraktikerin für Psychotherapie
Hipnoterapia, Kineziologia, Reiki
Jahnstr. 35, 80469 München
Tel.: 089/24405818, Mobil: 0177/4904328

NAUKA JAZDY:
BATYRA Michael
Perlachstr. 67, 81539 München
Tel.: 089/69 77 73 74
OBSŁUGA FIRM:
AGS Agentur SZKULTECKA Grażyna
Herzog-Wilhelm-Str. 21, 80331 München
Tel.: 089/86 36 98 32
Business Galan Group
Häberlstr. 12, 80337 München
Tel.: 089/447 609 96

SKLEPY:
LUKULLUS AUGSBURG Polnische Spezialitäten
Klausstraße 24, 86167 Augsburg
Tel.: 0821/90728861
LUKULLUS STUTTGART Polnische Spezialitäten
Erligheimer Str. 8, 70437 Stuttgart
Tel.: 0711/81074899

POLONIKA Polnische Feinkosten
Heßstr. 58, 80798 München
Tel.: 089/23050407

POLSAM
Von-der-Pfordten-Str. 1, 80687 München
Tel.: 089/51513316

R-MARK`T
Helene-Mayer-Ring 7a
80809 München
Tel.: 0176 / 62 65 16 69

SZKOŁY JĘZYKOWE:
SYCHer Sprachen Sprechen Aneta Sych M.A.
Dachauer Straße 178, 80992 München
Tel.: 0172/786 94 59

Lingua Germanica & Polonica
Theresienstraße 124, 80333 München
Tel.: 089/12037930, Mobil: 0179/8298747

TŁUMACZENIA:
BEMBNISTA Ewa
Fasanen Str. 148, 82008 Unterhaching/München
Tel.: 015777453603, www.wordpro.eu

BOIWKA Katarzyna
Guardinistr. 93, 81375 München
Tel.: 0179-7379737

MILLER Agnieszka
Ismaninger Str. 65, 81675 München
Tel.: 089/688 5005

REISSIG Anna
Altstadt 105, 84028 Landshut
Tel./Fax 0871/97 50 44 59, Mobil: 0170/2 44 09 69

SYCHer Sprachen Sprechen Aneta Sych M.A.
Dachauer Straße 178, 80992 München
Tel.: 0172/786 94 59

WYPIJEWSKA-KOCHEMS Hanna
Gottfried-Böhm-Ring 43, 81369 München
Tel.: 089/78 65 21

UBEZPIECZENIA:
SMOTER Sebastian
Hauptvertreter der HanseMerkur
Versicherungsgruppe AG
Mobil: 0152 / 153 01 656

SOWADA Łukasz
Thalkirchner Straße 184, 81371 München
Tel.: 089 41 41 41 351, Mobil: 0176/104 224 97

URODA:
Salon Kosmetyczny
Züricher Str. 29, 81476 München
Tel.: 089/75937387

Polski Salon Fryzjerski
Albert-Roßhaupterstr 112, 81369 München
Tel.: 089/7144962

Polski Salon Fryzjerski – OCHMANN
Landsbergerstr. 12, 80339 München
Tel.: 089/5023146

I N N E:
Biuro Partnersko-Matrimonialne w Monachium
Tel: 089/326 00 321

FYDA – wsparcie językowe w sprawach organizacyjno-finansowych
Wöhlerstr. 20, 81247 München
Tel.: 0170 / 2151 931

JOSEPHSBURG – Apotheke Mariola Huber
Josephsburgstr. 60, 81673 München Berg am Laim
Tel.: 089/43660304

POLKWIAT – Kwiaty do Polski
www.polkwiat.eu Tel.: 07021861169

PROMEDICA24 – Praca jako opiekunka
Tel.: 0170 / 699 66 38

Travel & Dream
Nordendstraße 44, 80801 München
Tel.: 089 / 200 600 280

WEISSNER Joanna - wokalna oprawa imprez
An der Marlach 21, 67146 Deidesheim
Tel.: 0160 / 946 09 509

Kancelaria Adwokacka

z a p r a s z a

Ilona Dudek

Rechtsanwältin

Fachanwältin für Familienrecht

Alexander Przibylla

Rechtsanwalt

prawo rodzinne . prawo pracy . prawo karne . prawo gospodarcze . prawo spadkowe . regulacja wypadków drogowych . deklaracje podatkowe i księgowość

Oskar-von-Miller-Ring 31 . 80333 München
Telefon: 089 287 297 330 . Fax: 089 287 297 339

UDZIELAMY PORAD W JĘZYKU POLSKIM I NIEMIECKIM

FRIEDENSTR.10 81671 MÜNCHEN

SU OSTBAHNHOF INFO. 015231746046

PARKIET DUŻY - DANCE MUSIC SHOW

DJ BASS & DJ VALDI

PARKIET MAŁY - KLUBOWY HIT MIX

DJ RUDIX & DJ MIECIO

KANCELARIA ADWOKACKA

Oskar Derkacz

Sonnenstr. 27 / 2. OG

80331 München

Fax: (089) 12 76 25 47

- Prawo Karne (obrona w sprawach karnych i wykroczenia)
- Prawo Pracy (pomoc przy wypowiedzeniach i odprawach)
- Prawo Cywilne (przygotowywanie i sprawdzanie umów)
- Pomoc w nagłych wypadkach (aresztowanie, przeszukanie itp.)
Gwarantujemy bezpośredni kontakt z adwokatem
tel. kom.: 0179-41 94 26 4

Tel.: (089) 12 76 25 46

E-Mail: kanzlei@derkacz.net

Kompleksowe usługi dla TWOJEGO BIZNESU

Büro · Buchhaltung · Lohnbuchhaltung

Mitglied im Bundesverband selbständiger
Buchhalter und Bilanzbuchhalter

MOJA KSIĘGOWOŚĆ JEST W DOBRYCH RĘKACH

- księgowanie bieżących operacji gospodarczych
- nadzór dłużników i wierzycieli
- sortowanie i porządkowanie dokumentów księgowych
- wsparcie przy bieżących postępowaniach firmowych
- nadzór terminów świadczeń podatkowych
- przygotowanie dokumentów, ułatwiających wszelkie decyzje przedsiębiorcze
- pomoc w zakładaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej w Niemczech
- sporządzanie bieżących rozliczeń kadrowych

80336 München Paul- Heyse-Str. 6 T: 089 / 322 123 78 F: 089 / 322 123 79

UWAGA NOWOŚĆ!

BEZPŁATNE OGŁOSZENIA DROBNE